

Talouden ja toiminnan seuranta

Tammi-maaliskuu 2023

AJANKOHTAISET NOSTOT

LAHTI-KAUPUNKI

- Talous
- Verotulot
- Valtionosuudet
- Rahoitus
- Investoinnit
- Elinvoima
- Väestö
- Työllisyys
- Henkilöstö
- palvelualueiden talous ja toiminta

LAHTI-KONSERNI

- Konsernin tulos- ja rahoituslaskelma
- Konserniyhtiöiden talous ja toiminta

LIITTEET sis. sanastositteet

Ajankohtaiset nostot

Kaupungin tulosenuste on parantunut verotuloennusteen kasvun vuoksi 5,7 milj. euroa.

Inflaatio maaliskuussa 7,9 %. Inflaatiota hidasti bensiinin ja dieselin hinnan lasku sekä sähkön hinnan lievempi nousu.

Vuoden 2023 talouden arvioidaan kääntyvän taantumasta kasvuun loppuvuonna.

Väkiluku on lisääntynyt 103 henkilöllä vuoden 2023 alusta

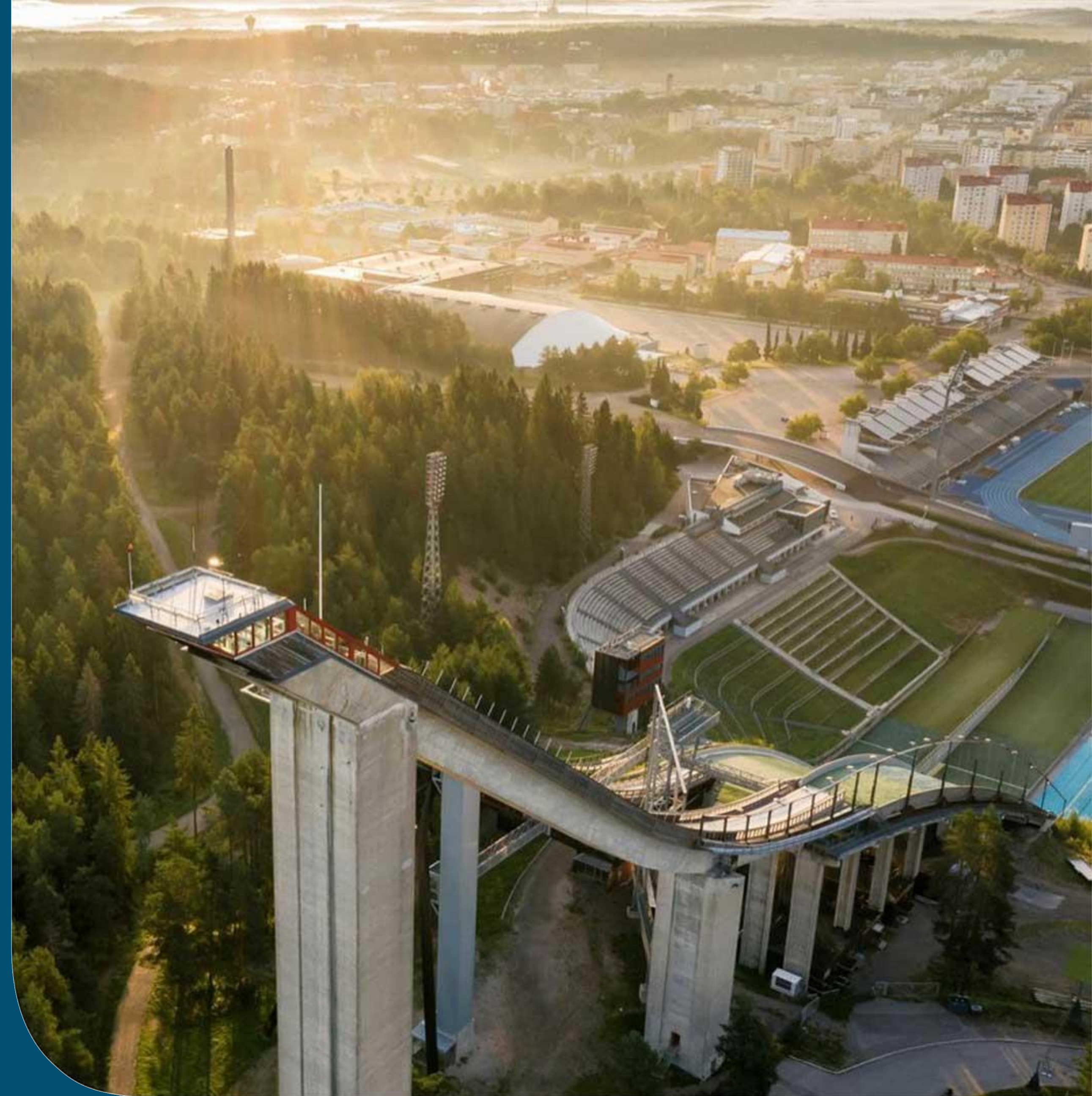
Työttömyysaste oli 13 %. (3/2022: 14 %), suurten kaupunkien toiseksi korkein. Koko maan työttömyysaste on 9,6 %

Ennusteen mukaan suunniteltujen henkilötyövuosien arvioidaan alittuvan ja terveysperusteisten poissaolojen vähentyvän vuonna 2023

Lahti on tehty kestäväksi

Lahti-kaupunki

Tulosennuste

Tuloslaskelma, milj. euroa	TP 2022*	KS	KS+LTA:t	ENNUSTE	Poikkeama
Toimintatuotot	217,7	176,0	176,0	176,8	0,8
Valmistus omaan käyttöön	1,1	1,1	1,1	1,1	0,0
Toimintakulut	-913,9	-494,4	-496,9	-508,2	11,4
Toimintakate	-695,1	-317,3	-319,7	-330,3	-10,6
Verotulot	545,1	279,3	279,3	290,3	11,0
Valtionosuudet	245,7	87,4	87,4	90,0	2,6
Rahoitustuotot ja -kulut	11,5	-5,5	-5,5	-4,4	-1,1
Vuosikate	107,1	44,0	41,5	45,7	4,2
Poistot ja arvonalentumiset	-52,9	-53,3	-53,3	-51,8	-1,5
Tilikauden tulos	54,3	-9,3	-11,8	-6,1	5,7
Tilinpäätösvaraukset	-20,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	34,2	-9,3	-11,7	-6,0	5,7

VUOSIKATE
ENNUSTE

45,7

milj. euroa
(2022: 107,1)*

TULOS
ENNUSTE

-6,1

milj. euroa
(2022: 54,3)*

YLIJÄÄMÄ TASEESSA*
ENNUSTE

214,9

milj. euroa
(2022: 220)*

- Tammi-maaliskuun ennusteen mukaan vuosikate on +45,7 milj. eikä riitä kattamaan poistoja
- Ennusteen mukaan kaupungin tilikauden tulos on negatiivinen -6,1 milj. euroa. Ennusteeseen sisältyy arvio henkilöstökulujen sopimuskorotuksista (järjestelyvaraerät) 1,8 milj. euroa sekä kertapalkkioista 2,2 milj. euroa.
- Verotulojen ennustetaan kehittyvän positiivisesti palkkasumman ja talousennusteiden perusteella. Ennusteissa on huomioituna verovuoden 2022 valmistumisen mahdollinen negatiivinen vaikutus kuluvan vuoden tilityksiin, minkä vuoksi ennuste on varovaisen positiivinen.
- Valtionosuudet on ennusteessa päivitetty vastaamaan valtiovarainministeriön ja kaupunginhallituksen päätöksiä.
- Valtuuston 13.3.2023 hyväksymä lisätalousarvio on huomioitu KS+LTA:t -sarakkeessa ja poikkeamat esitetään siihen nähden.

*Ei sisällä vuoden 2022 tilinpäätöksen korjausta (pakollinen varaus 7,2 milj.)

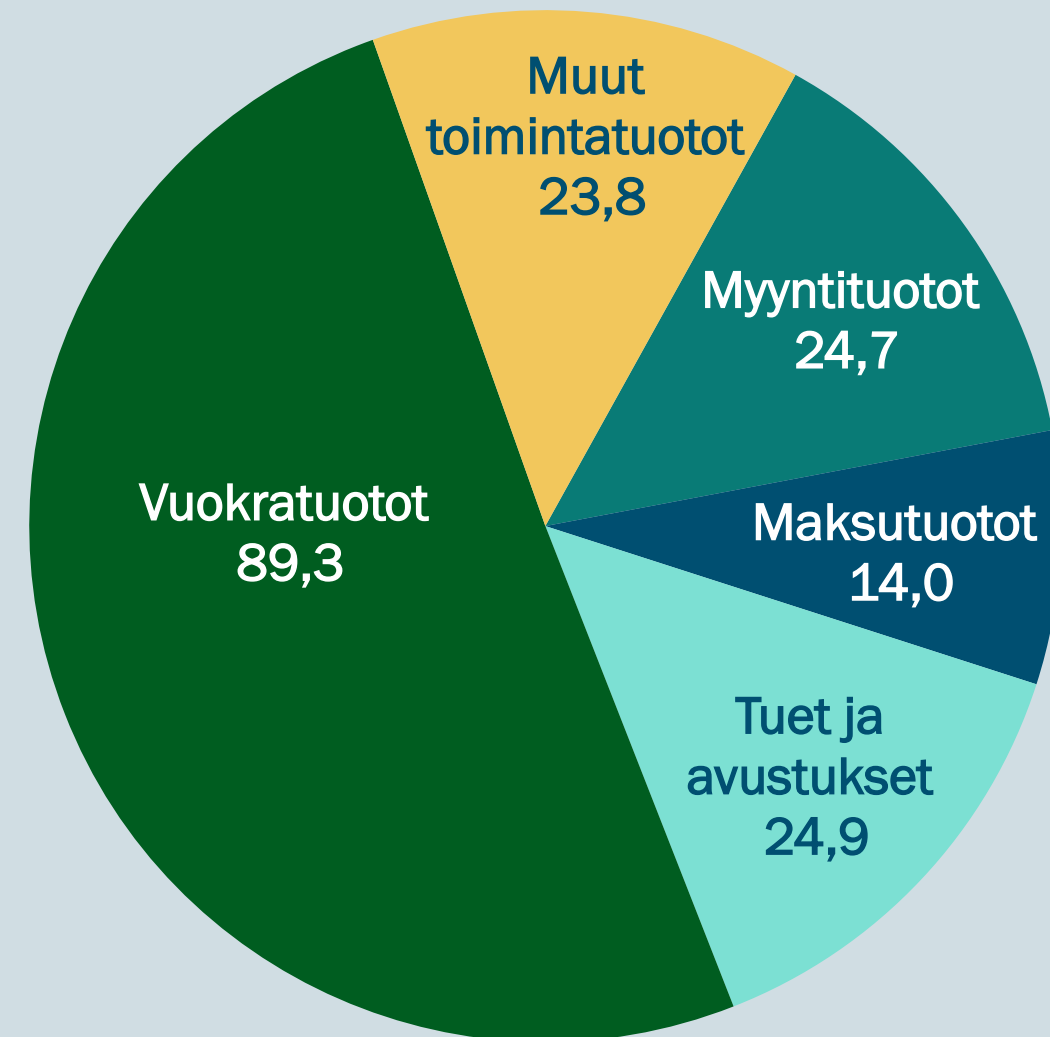
Toimintatuotot ja -kulut -ennusteet

TOIMINTATUOTOT

ENNUSTE

176,8

milj. euroa
(2022: 217,7)

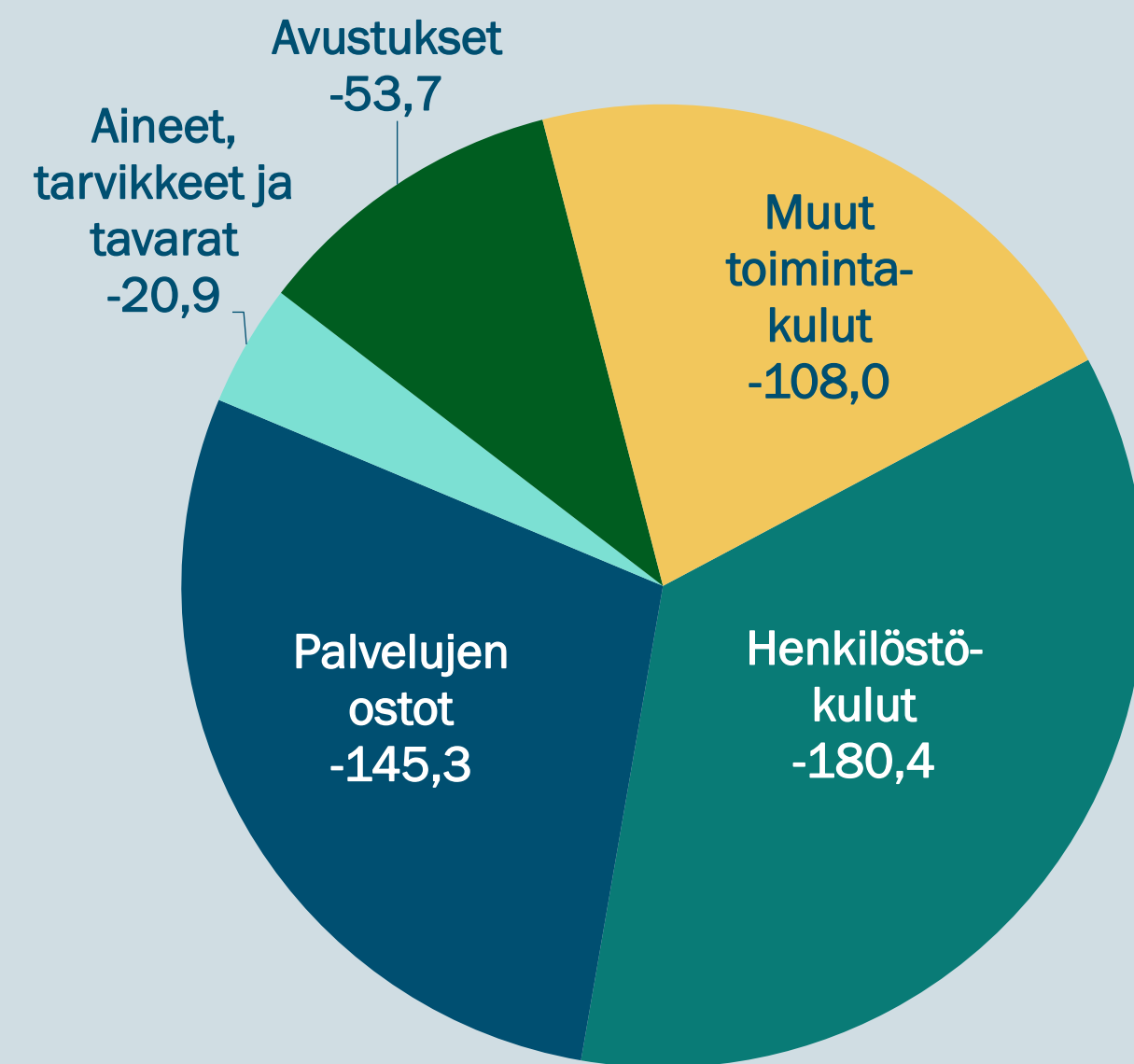

TOIMINTAKULUT

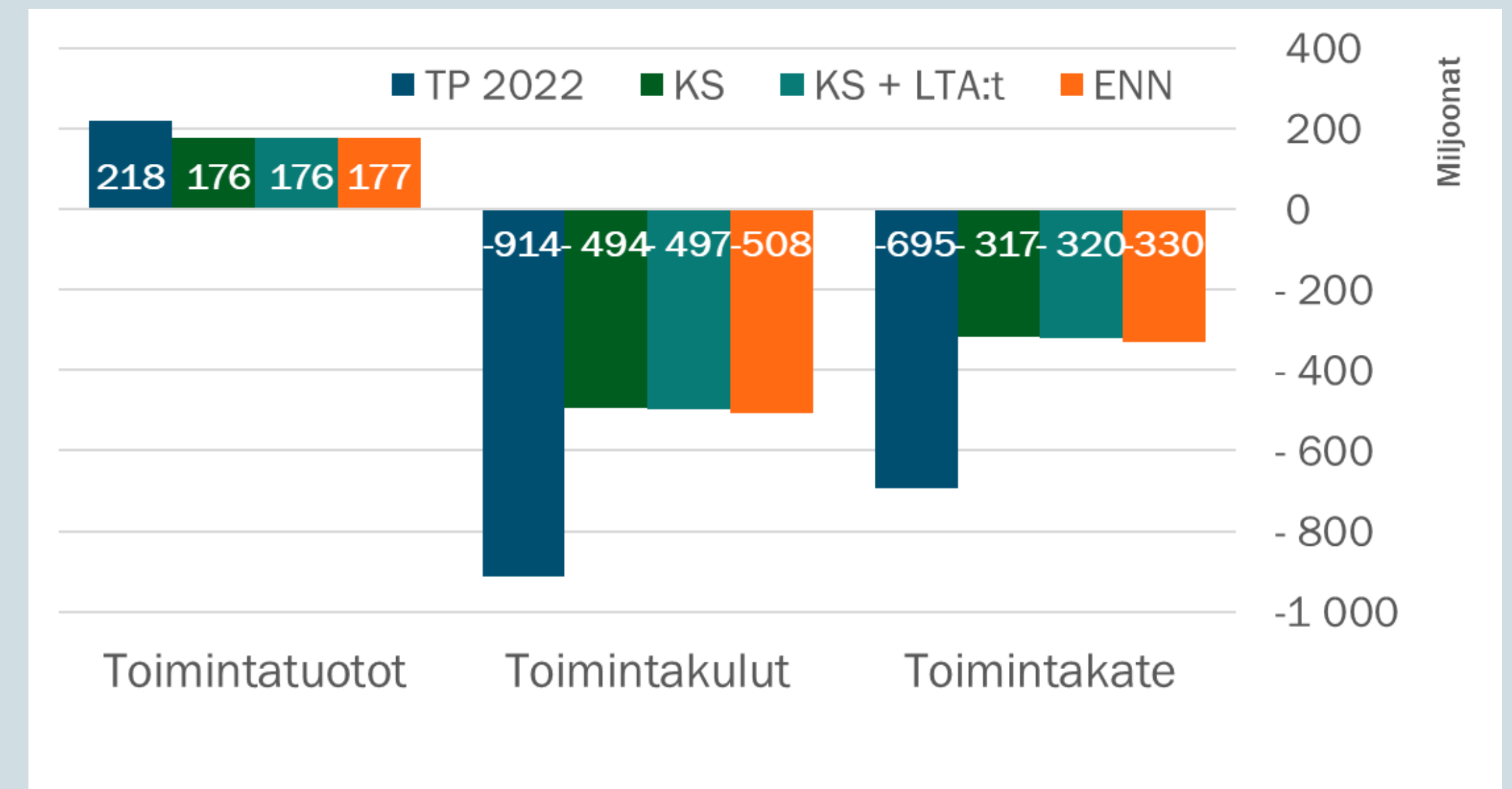
ENNUSTE

508,2

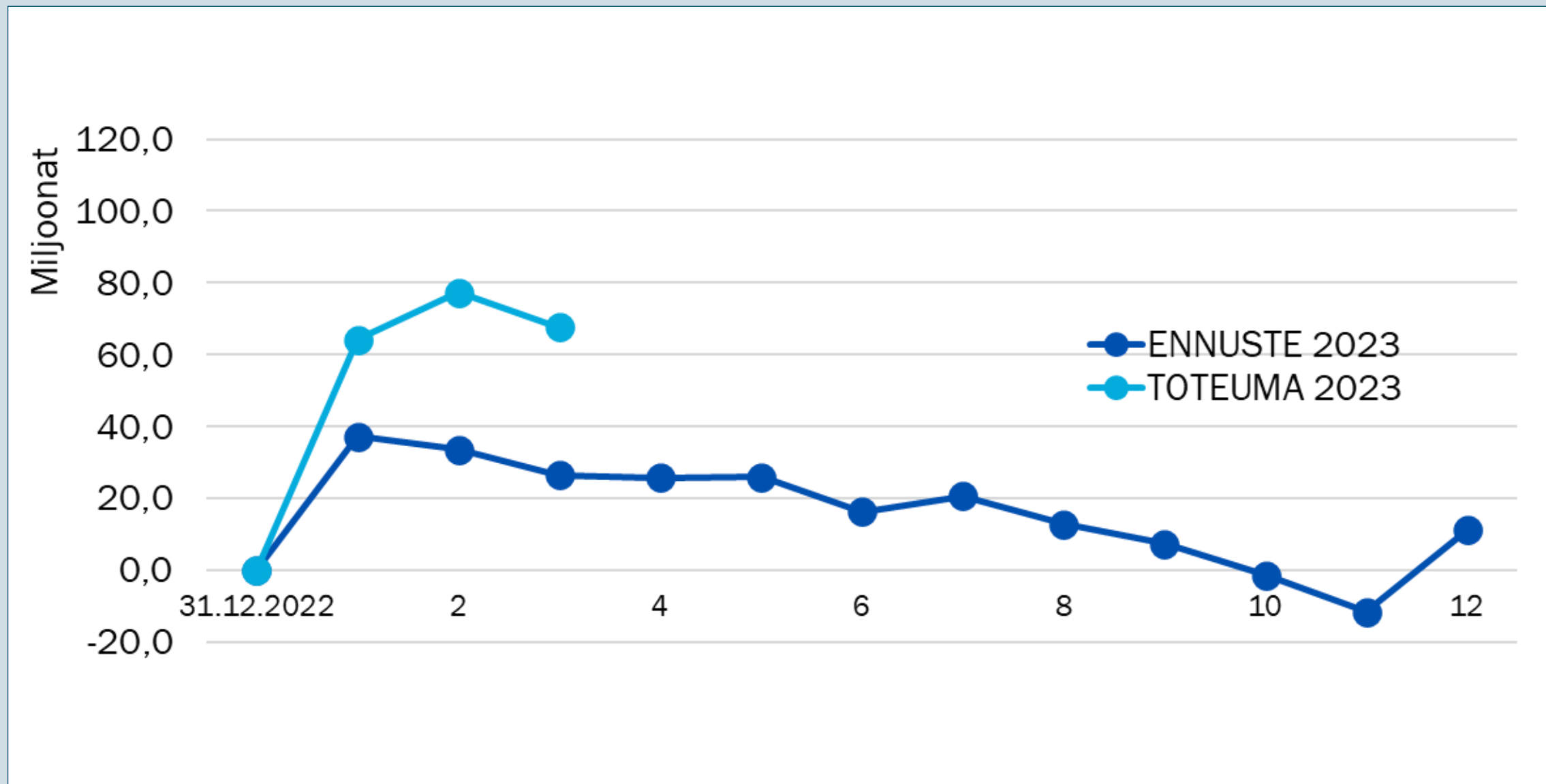
milj. euroa
(2022: 913,9)

- Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan lähes voimassa olevan talousarvion mukaisesti.
- Toimintakulujen ennusteeseen sisältyy arvio henkilöstökulujen sopimuskorotuksista (järjestelyvaraerät) 1,8 milj. euroa sekä kertapalkkioista 2,2 milj. euroa. Talousarviossa oli varaus järjestelyvaraeriin 1,5 milj. Talousarvion ylitystä aiheutuu myös yleisestä kustannustason noususta.
- Valtuuston 13.3.2023 hyväksymä lisätalousarvio on huomioitu KS+LTA:t -tiedoissa.

Kokonaistulojen ja -menojen kehitys

ENNUSTEESSA

LAINANNOSTOT

milj. euroa

joulukuussa +71,9

LAINANLYHENNYKSET

milj. euroa

marraskuussa -11,7

joulukuussa -60,2

Kuviossa esitetään kunnan tulojen ja menojen erotus tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta.

- Kuvion positiivinen kehitys kuvaa tulojen olevan menoja suurempaa ja päinvastoin.
- Tulot sisältävät toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön -oikaisun, investointitulot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot.
- Menot sisältävät toimintakulut, investointimenot ja rahoitusmenot.

Verotuloennuste

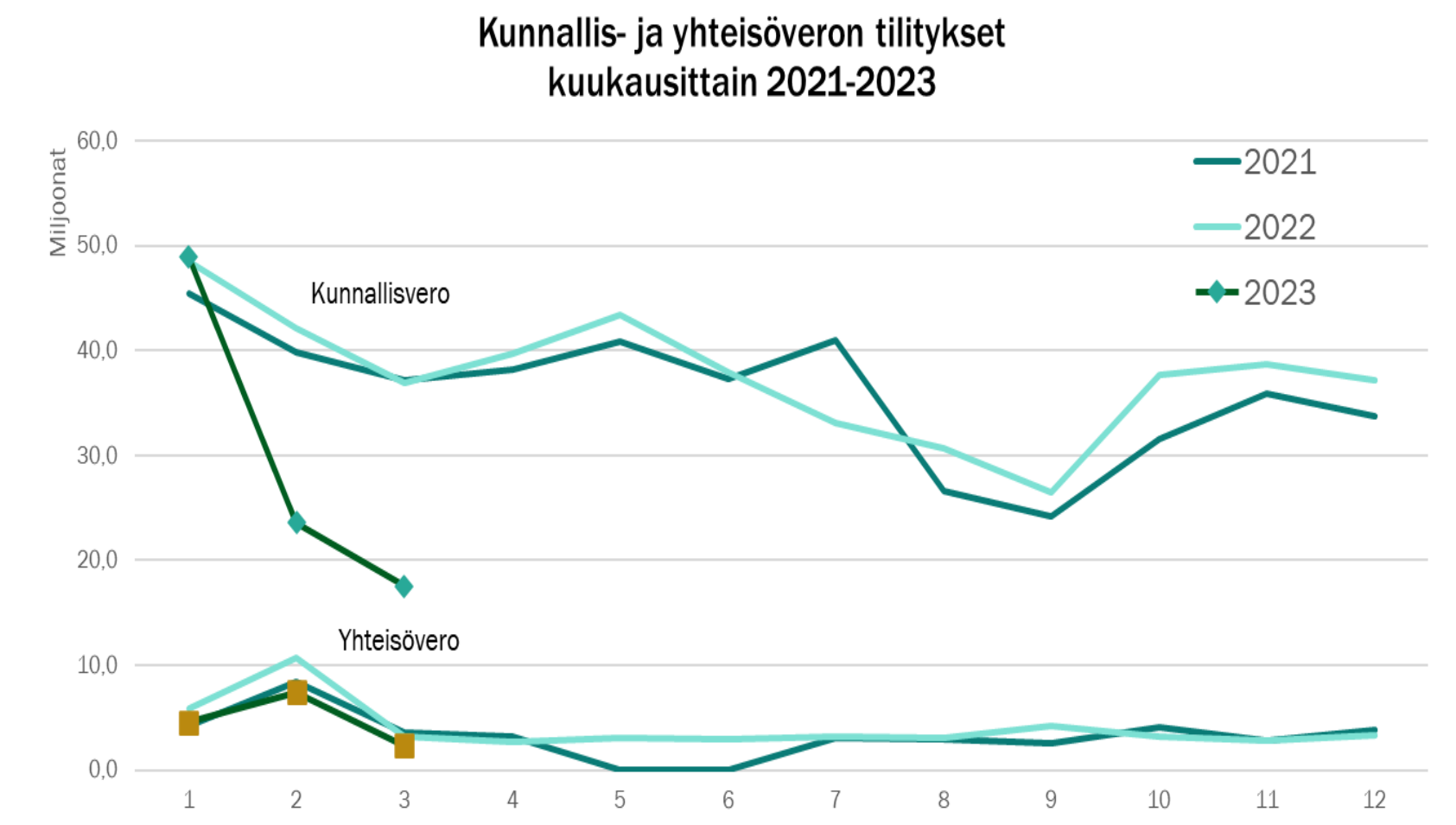
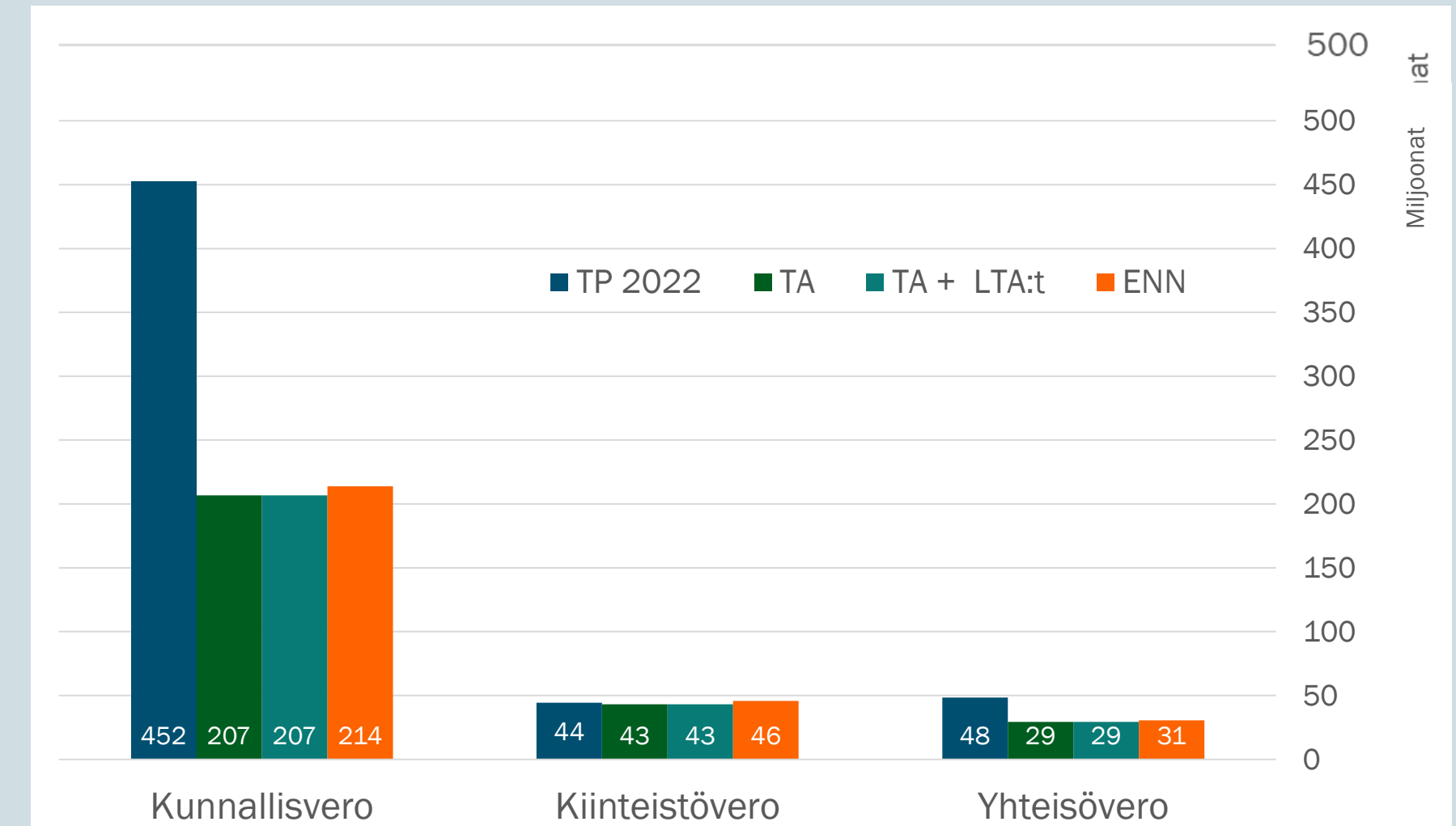
Kunnallisverojen ennuste on 213,9 milj. euroa (+7,1). Ennuste perustuu palkkasumman parantuneeseen kehitysarvioon ja Kuntaliiton sekä valtiovarainministeriön ennusteisiin. Ennuste on varovainen ja siinä pyritään huomioimaan mahdollinen verovuoden 2022 valmistumisen vaikutus kuluvaan vuoteen tilityksiin. Ennakkotiedon mukaan palkkasumman 2022 positiivinen kehitys painottui selkeästi alemmille tulokymmenyksille, joille kohdistuu suurimmat perus- ja työtulovähennykset. Alustavaa tietoa 2022 valmistumisen vaikutuksesta saadaan vasta kesäkuun lopussa, kun Verohallinto julkaisee kuntakohtaiset ennakkotiedot valmistuvasta verotuksesta. Valtiovarainministeriö saattaa oikaista veronsaajaryhmien jako-osuuksia vielä ennen verotuksen päättymistä lokakuussa.

Tilitykset sisältävät verovuoden 2022 tilityksiä 54,5 milj. ja verovuoden 2023 tilityksiä 30,6 milj. euroa.

Kiinteistöverojen ennuste on 45,8 milj. euroa (+2,6). Kiinteistöverotuotto-odotukseen vaikuttaa merkittävimmin rakennuskustannusindeksin nousu. Sen myötä rakennusten verotusarvot ovat kasvaneet, koska niiden jälleenhankinta-arvoja on korotettu. Kiinteistöverotus valmistuu vasta lokakuun lopussa, minkä vuoksi osa tilityksistä siirtyy seuraavalle vuodelle.

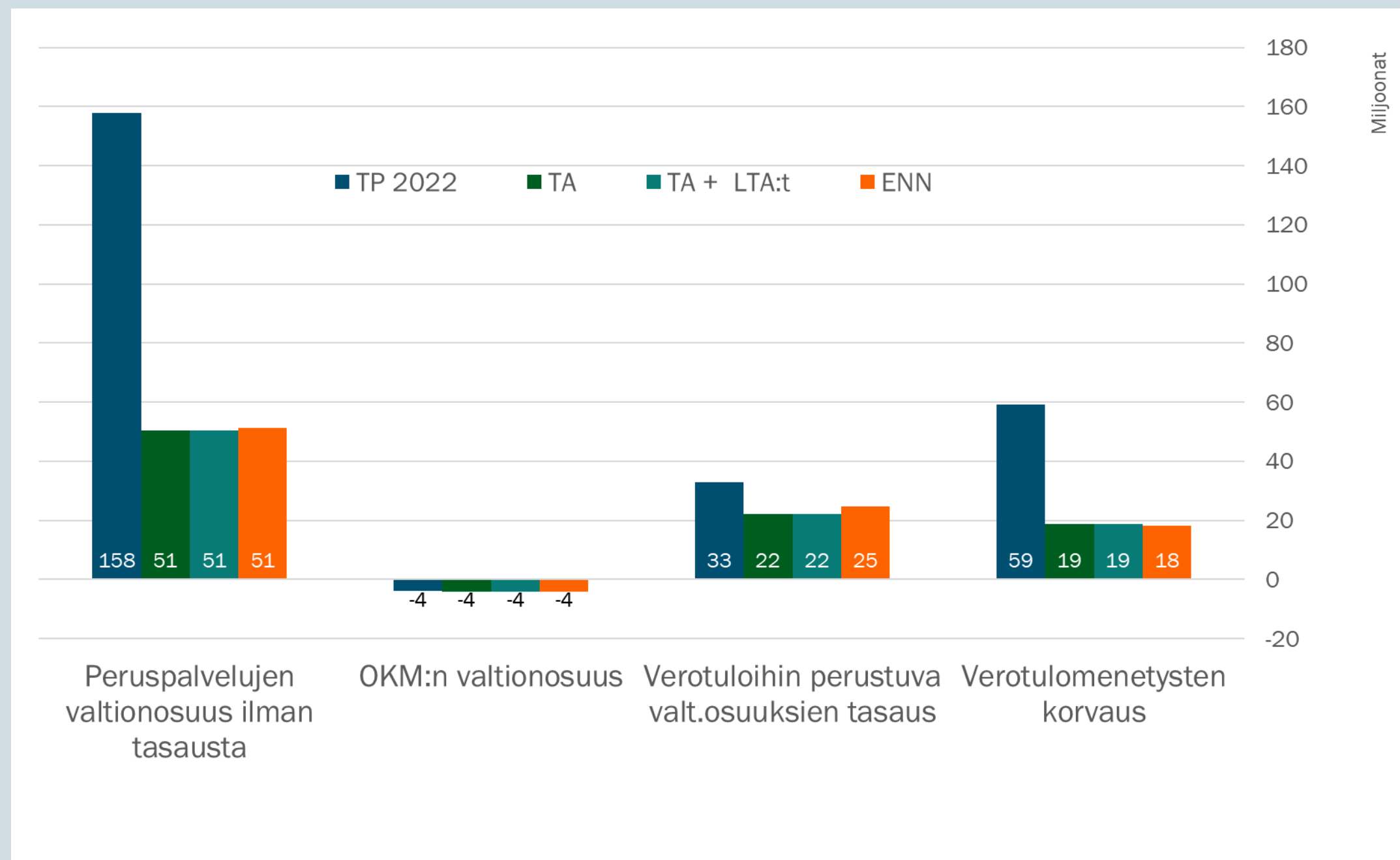
Yhteisöverojen ennuste on 30,6 milj. euroa (+1,3). Tulo-odotukseen vaikuttaa valtiovarainministeriön arvio yhteisöveron kehityksestä sekä alkuvuoden tilitykset. Tämän hetkinen toteuma sisältää verovuoden 2022 tilityksiä 10,7 milj. ja verovuoden 2023 tilityksiä 3,5 milj. euroa. Verovuoden 2022 valmistuminen aiheuttaa epävarmuutta kuluvaan vuoteen tilityksiin ja sitä kautta ennusteisiin. Alustavaa tietoa 2022 valmistumisen vaikutuksesta saadaan ensi kerran kesäkuun lopussa.

290,3 milj. euroa (2022: 545,1)

Kunnallisveroprosenttia sekä yhteisöveron kuntien jako-osuutta leikattiin vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille siirretyn rahoituksen vuoksi, minkä vuoksi TP 2022 ei ole suoraan vertailukelpoinen vuoteen 2023 nähden.

Valtionosuusennuste

Valtionosuusrahoitusta leikattiin vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille siirretyn rahoituksen vuoksi, minkä vuoksi TP 2022 ei ole suoraan vertailukelpoinen vuoteen 2023 nähden.

VALTIONOSUUDET

ENNUSTE

90,0

milj. euroa

(2022: 245,7)

- Peruspalvelujen valtionosuudet ovat 75,9 milj. (+3,1), josta verotuloihin perustuva valtionosuus on 24,6 milj. (+2,4). Valtiovarainministeriö (VM) päätti 29.12.2022 vuodelle 2023 myönnettävästä peruspalvelujen valtionosuudesta. Valtionosuusennuste perustuu VM:n päätökseen ja Lahden kaupungin päätökseen tyytyä siihen (KH 6.3.2023 § 74).
- Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusennuste on -4,1 milj. Lahti on hakenut oikaisua opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen 30.12.2022 (KH 6.3.2023 § 74). Mahdollisesti oikaistun päätöksen vaikutuksen arvioidaan olevan noin +0,2 milj. euroa. Valtionosuus sisältää kaupungin omarahoitusosuudet lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämiseen, minkä vuoksi se on valtionosuusmaksatusta vähentävä erä.
- Verotulomenestysten korvaus on 18,2 milj. (-0,5). Verotulomenestysten korvaus perustuu niihin hallituksen päättämiin verovähennyksiin, jotka alentavat kuntien verotuloja. Valtion korvaa ne kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Vuoden 2023 korvauksessa on huomioitu mm. matkakuluvähennyksen määräaikainen korotus, jonka käyttöönottoa jatkettiin vuodelle 2023. Kaupunginhallitus päätti 6.3.2023 § 74 tyytyä VM:n päätökseen 29.12.2022.

Rahoituksen tilannekatsaus

31.3.2023

LAINAMÄÄRÄ

750,1

milj. euroa

(ulkoiset lainat ilman
konsernitilivelkoja)

VAHINKORAHASTO

11,0

milj. euroa

(markkina-arvo,
sijoitettu pääoma 13,2)

LAINOJEN KESKIKORKO

Viimeiset 12 kk

1,6 %

(ulkoiset lainat ilman
konsernitilivelkoja)

KASSAVARAT

322,2

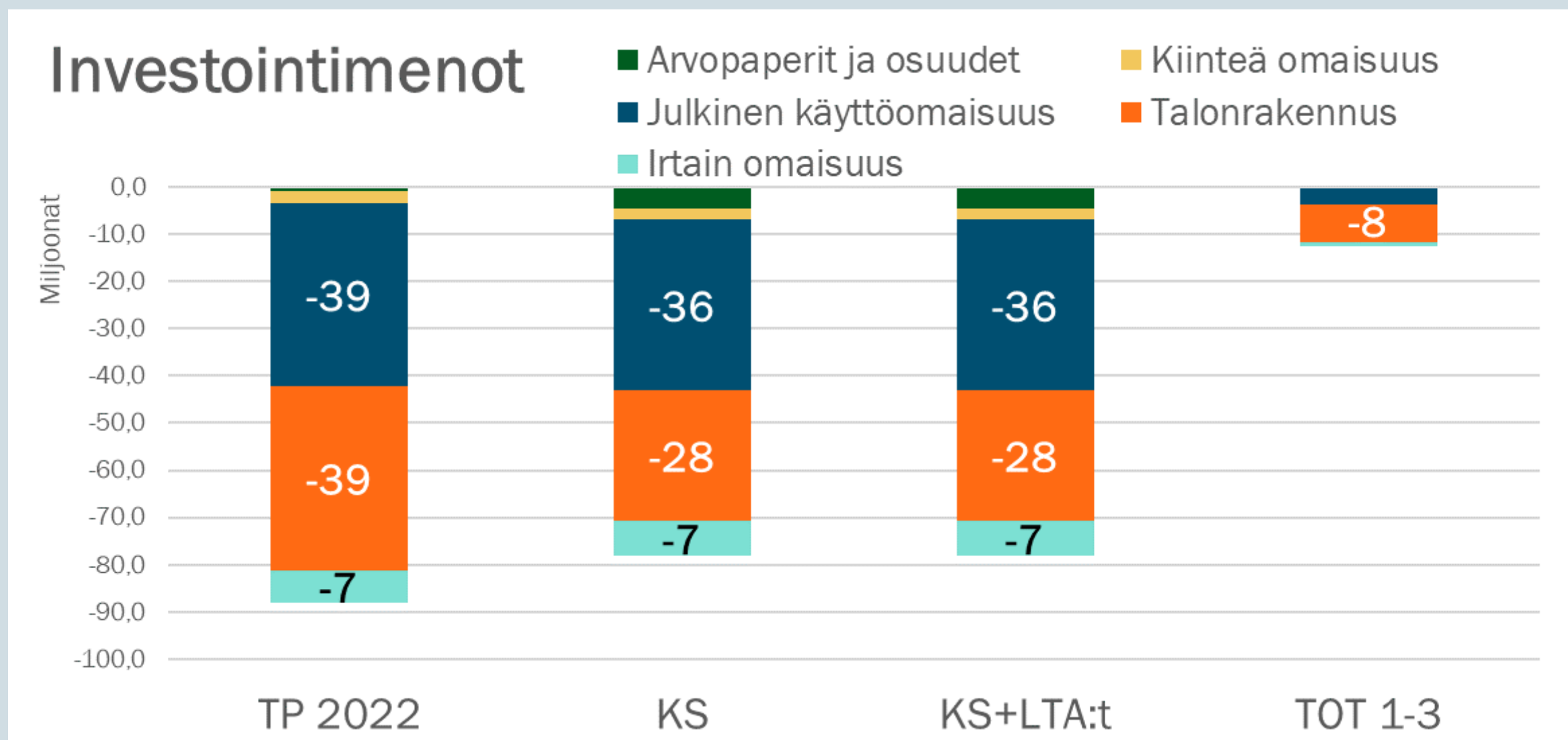
milj. euroa

(sisältää konsernitilivarat,
talletukset ja vahinkorahaston)

- Pitkäaikaisten ottolainojen lisäykseen varattiin 2023 talousarviossa 71,9 milj. euroa. Kaupunki ei ole nostanut vielä tänä vuonna lainaa. Maksuvalmius on säilynyt koko ensimmäisen neljänneksen hyvällä tasolla.
- Pitkäaikaisten antolainojen lisäykseen on 2023 talousarviossa varattu 15 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja ei ole myönnetty vuoden 2023 ensimmäisen neljänneksen aikana. Konsernitilin luottolimiittejä ei ole myönnetty vuoden 2023 ensimmäisen neljänneksen aikana.
- Kaupunki on sijoittanut 210 milj. euroa rahamarkkinatalletuksiin. Talletukset erääntyvät tammikuuhun 2024 asti.
- Rahoituslaitoslainoihin ja takauksiin (EIB ja NIB) sisältyy rahoituskovenantteja, joita tarkkaillaan säännöllisesti. Kaupunki on täyttänyt kaikki kovenantit tarkastelujaksoina. Kovenanttiehtoja tarkastellaan rahoittajan kanssa kuluvaan vuoden aikana. Tarkoituksena on päivittää kovenantit vastaamaan kaupungin muuttunutta taloustilannetta hyvinvointialueen toiminnan aloittamisen, 1.1.2023, jälkeen.

Investointien tilannekatsaus

31.3.2023

INVESTOINTI-
MENOT

12,7

milj. euroa

(KS+LTA:t: 16,2 %)

INVESTOINTI-
TULOT

1,3

milj. euroa

(KS+LTA:t: 5,1 %)

- Kiinteään omaisuuteen on kirjautunut tuloja maanmyynneistä 1,2 milj. euroa
- Julkisen käyttöomaisuuden toteuma oli noin 3,3 milj. euroa ja noin 9,2 %
- Hankkeista suurin osa on jo kilpailutettu. Kevään aikana kilpailutetaan osa ja muutama hanke jää syksyille suunnitelmien puuttumisen takia. Suunnitelmia valmistellaan tilanteen sallimissa puitteissa (puitesopimuksen kilpailutus käynnissä).
- Talonrakennuksen investointien toteutuma oli yhteensä 8,2 milj. euroa ja 29,3 % talonrakennuksen budjetista.
- Renkomäen monitoimitalon uudisrakennus ja Kivimaan koulun perusparannus ovat valmistuneet tammikuussa 2023.
- Kaupungintalon perusparannus valmistuu kesällä 2023

Elinvoima

- Fazerin makeistehdasinvestoinnin suunnittelun laajuus muuttuu ulkoisen ympäristön merkittävien muutosten takia. Yhtiö on päättänyt maaliskuussa 2023 selvittää ainoastaan suklaatuotteiden valmistuksen siirtämistä uuteen tehtaaseen Lahteen. Muutoksesta huolimatta suunniteltava investointi on yhä Fazerin historian suurin.
- Lahti pärjää kansainvälistymisen elinvoimakilpailussa erinomaisesti. Lahden väestö kasvaa pääsääntöisesti maahanmuutosta ja osuus väestönkasvusta oli vuoden 2022 aikana jopa noin 94 %.
- Lahdessa oli vuonna 2022 yli 10 000 vieraskielistä ja Lahti oli vieraskielisten osuudessa suurten kaupunkien kuudes (12 suurinta). Väestönlisäystä Lahti sai 2023 tammi-maaliskuussa yhteensä 120 henkilöä. (Sija 11. kaikkien kuntien lukumäärävertailussa)
- Ukrainalaisista tilapäisen suojelun piirissä olevista haki 3/23 kotipaikkaa Lahdesta 72 henkilöä. Lahti oli kotipaikkaa hakeneiden lukumäärävertailussa kuudentena (kaikki kunnat).
- LAB ja LUT opiskelijamäärät ovat kasvaneet vuonna 2022 selvästi. Erityisesti LUT kansainvälisten opiskelijoiden määrä noussut merkittävästi. Salpauksen opiskelijamäärät ovat sen sijaan laskeneet.
- Haasteena on kansainvälisten opiskelijoiden heikko pitovoima. Ulkomaalaisista ammattikorkean tutkinto-opiskelijoista noin 28 % oli jäänyt vuosi valmistumisen jälkeen Päijät-Hämeeseen. Heistä yli puolet (51,5 %) oli päätoimisia työllisiä tai opiskelijoita vuosi valmistumisen jälkeen. Ulkomaille suuntasi noin 27 prosenttia vastavalmistuneista vuosi valmistumisen jälkeen. Suomen sisällä ylivoimaisesti eniten hakeuduttiin Uudellemaalle: valmistuneista noin 41 prosenttia.

LUT- OPISKELIJAT

1 095 (2022)
(2021: 783)

LAB- OPISKELIJAT

5 781 (2022)
(2021: 5 556)

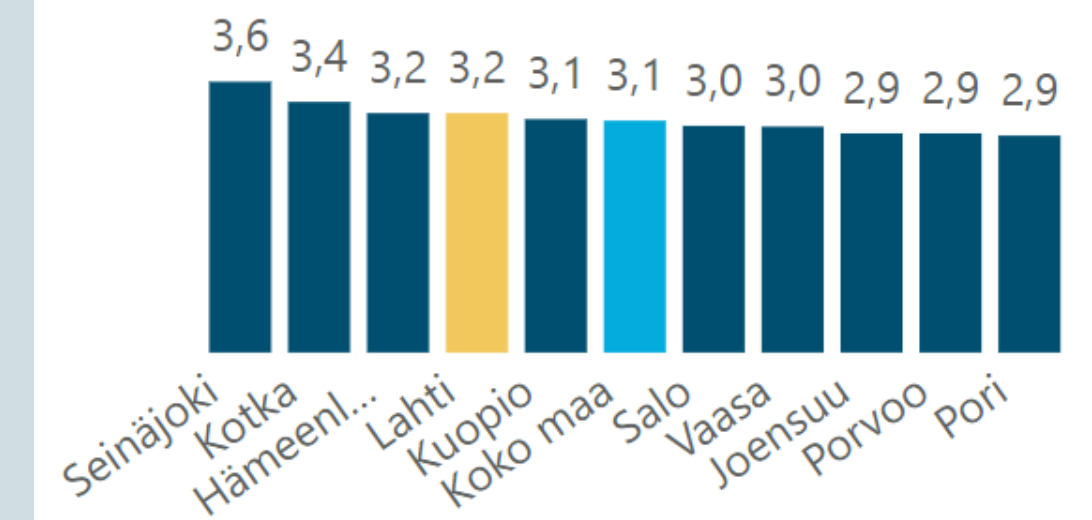
SALPAUS- OPISKELIJAT

8 949 (2022)
(2021: 9 489)

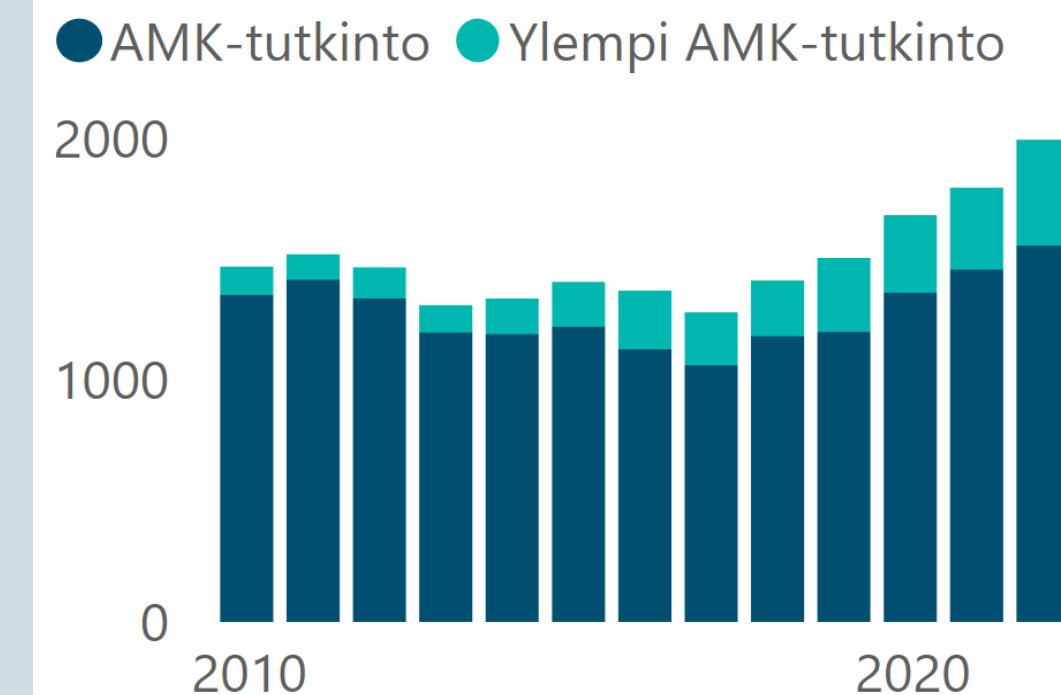
KUNTIEN YRITYSPALVELUT, LAHTI

4.

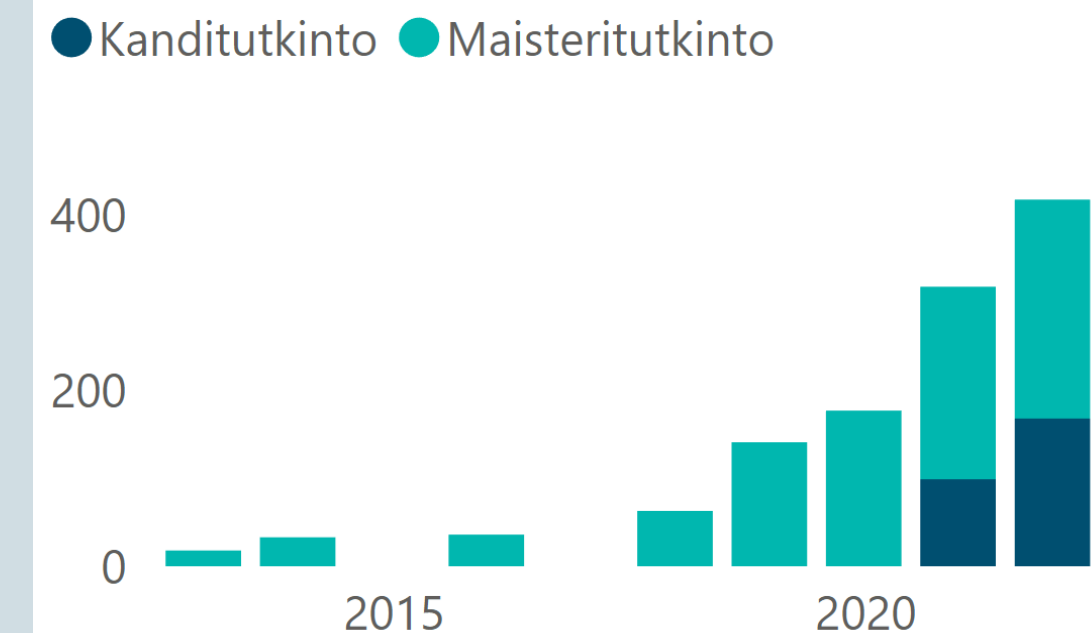
Elinkeinopolitiikan 6 osa-alueen keskiarvot
(asteikko 1–5)

LAB - uudet opiskelijat Lahdessa

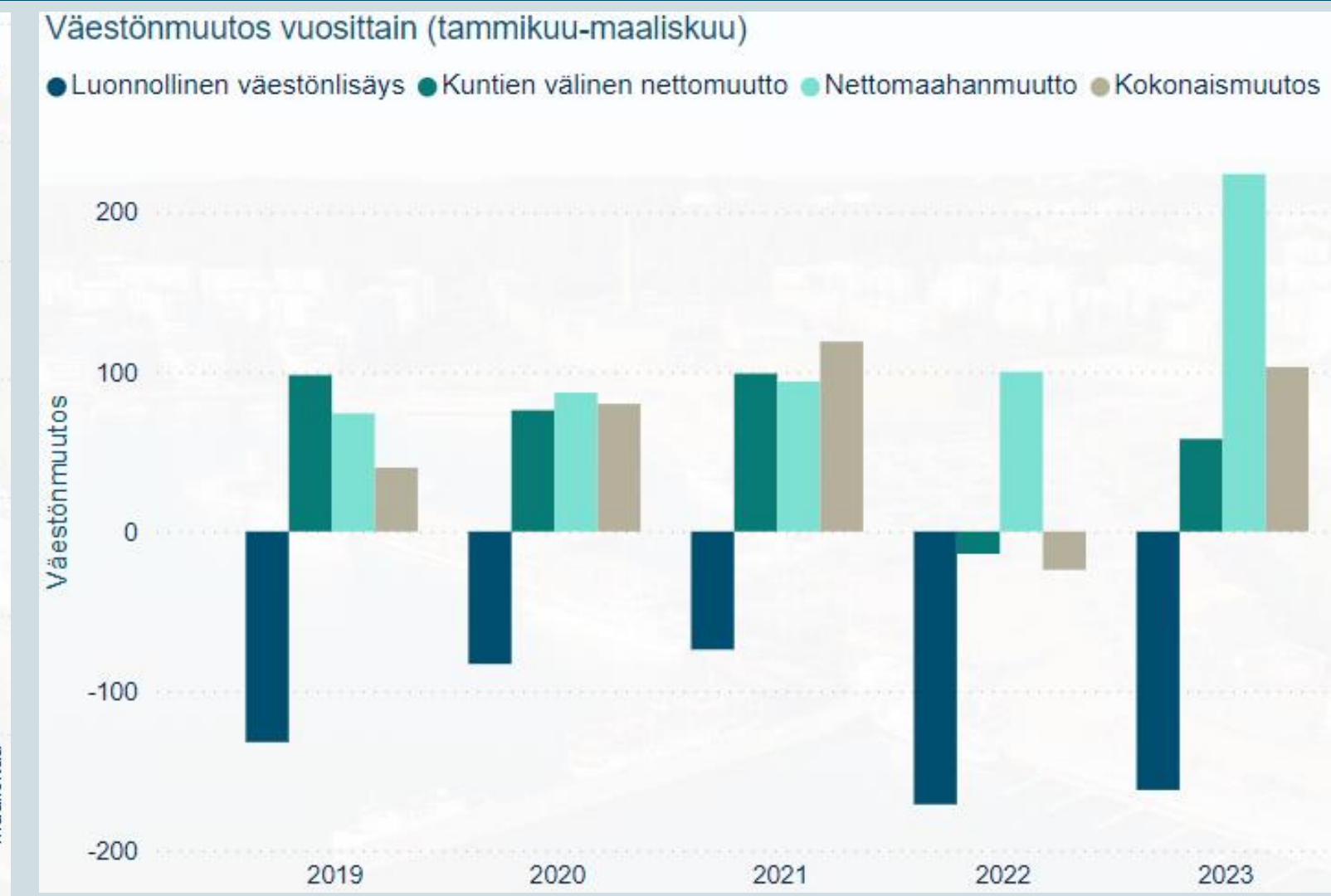
LUT- Uudet opiskelijat Lahdessa

Väestön tilannekatsaus

- Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Lahden väkiluku oli maaliskuun lopussa 120 278. Lahden kaupungin väkiluku kasvoi ensimmäisen vuosineljänneksen aikana 103 asukkaalla. Tarkasteltaessa pelkästään maaliskuuta väkiluku kasvoi 79 asukkaalla.
- Tulomuuttoja Lahteen muista kunnista oli 58 enemmän kuin lähtömuuttoja. Maahanmuuttoja oli 224 enemmän kuin maastamuuttoja. Ukrainalaiset voivat anoa kotikuntaa 1.3.2023 alkaen, kun oleskelu Suomessa on kestänyt 12kk. Tämän mukaan ukrainalaiset alkaisivat näkymään ennakkoväkiluvussa ja ennako muuttotilastoissa aikaisintaan maaliskuussa. Tuo 12kk edellytys tarkoittaa sitä, että jos ukrainalainen on saapunut Suomeen ja anonut tilapäistä suojelua maaliskuussa 2022, niin hän voi anoa kotikuntaa Suomessa aikaisintaan maaliskuussa 2023.
- Syntyneitä oli 162 vähemmän kuin kuolleita. Tammi-maaliskuun aikana syntyi 190 lasta eli 22 lasta vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2022. Kuolleiden määrä oli 352, mikä on 31 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Maaliskuun ennakkotilaston mukaan ulkomailta muutti Lahteen tammi-maaliskuussa 274 henkeä ja Lahdesta muutti ulkomaille 50 henkeä. Maahanmuuttoja oli 134 enemmän ja maastamuuttoja 10 enemmän kuin edellisvuoden tammi-maaliskuussa. Tammi-maaliskuun aikana tulomuuttoja Lahteen muista kunnista oli 1 107 ja lähtömuuttoja Lahdesta oli 1 049. Edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna tulomuutto Lahteen väheni 72 muutolla ja lähtömuutto Lahdesta väheni 144 muutolla.

VÄESTÖ
120 278
ennakkotieto
(2022: 120 003)

**LUONNOLLINEN
VÄESTÖNLISÄYS**
-162

**KUNTIEN
VÄLINEN
NETTOMUUTTO**
58

**NETTOMAAHAN-
MUUTTO**
227

**VÄKILUVUN
KORJAUS**
-17

**KOKONAIS
MUUTOS**
103

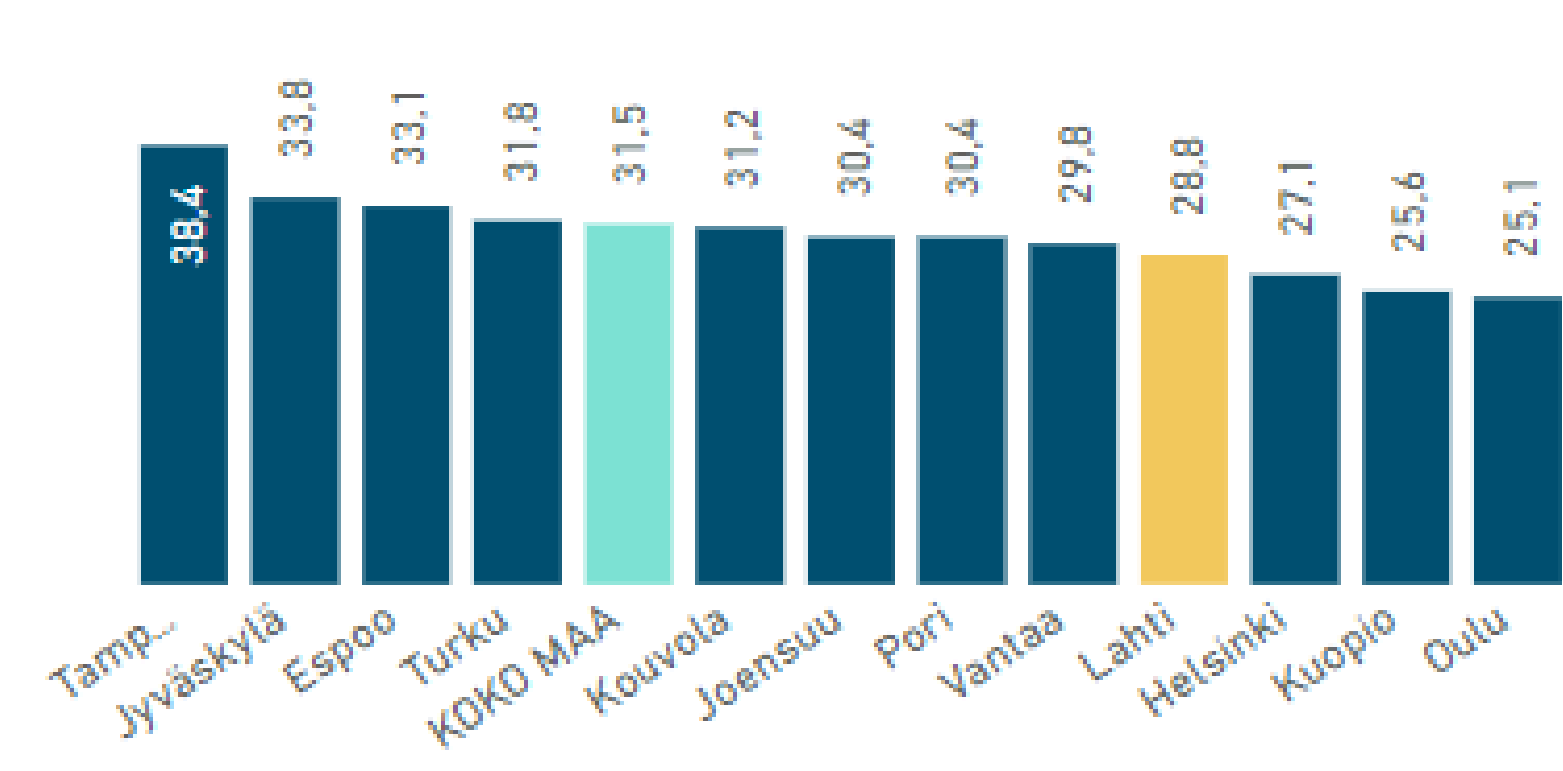
Lisätietoja [Lahti.fi](https://www.lahti.fi): Väestökatsauksen seuranta

Työllisyyden tilannekatsaus

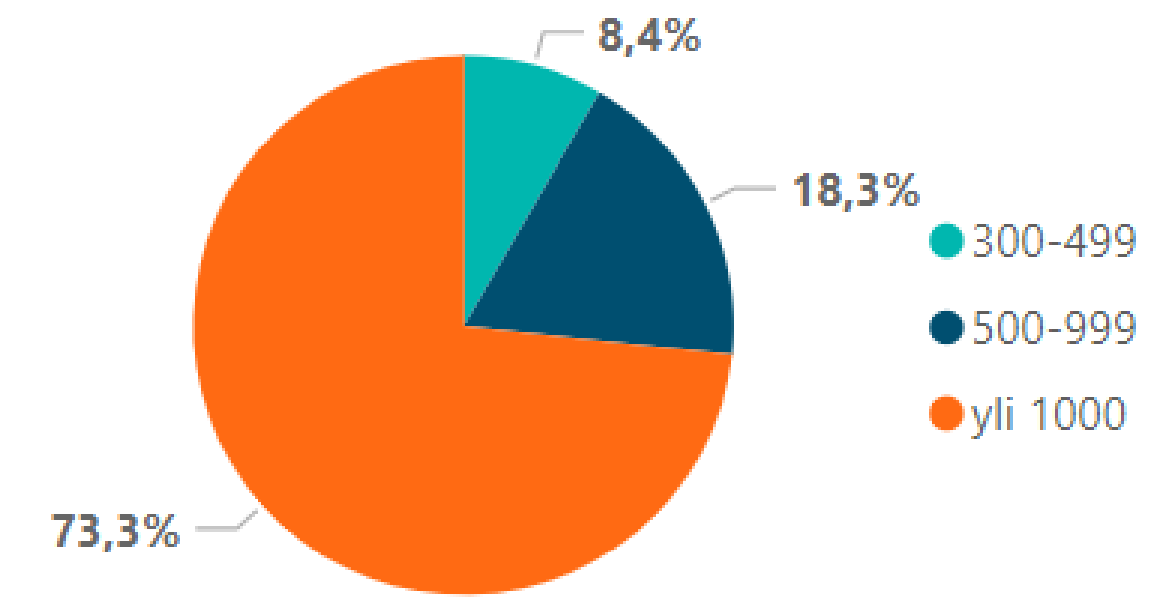
- Kuukausitasolla uusien avointen työpaikkojen määrä on pudonnut viimeisen vuoden aikana. Tammikuussa 2023 uusien avointen työpaikkojen määrä oli 2 244. Tästä huolimatta monilla aloilla osaavan työvoiman saatavuus on merkittävä ongelma.
- Viime vuoden loppua kohden lomautettujen määrä kasvoi, mutta alkuvuoden aikana lomautettujen määrä on kääntynyt laskuun. Muutosneuvottelujen (yt-neuvottelut) ovat yleistyneet, mutta irtisanomisten määrä ei ole vielä lähtenyt kasvuun.
- 12 suurimman kaupunkien vertailussa Lahdessa on toiseksi korkein työttömyys-%, (Joensuussa oli korkeampi työttömyys-%.). Lahden työttömyysaste parani vuoden alusta eniten suurista kaupungeista (-0,9 prosenttiyksikköä).
- Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli 44,3 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä jatkaa laskuaan tasaiseen tahtiin. Työttömyyden ennakkoidaan laskevan edelleen, vaikkakin riskit työttömyyden kasvuun on suuret.

Aktivointiaste viimeisin kk (%)

Aktivointiaste, %, maaliskuu 2023

Työmarkkinatuen kuntaosuudet kuukausittain (euroa)

Työmarkkinatuen kuntaosuudet maksettujen etuuspäivien mukaan, 3/23

TYÖTTÖMYYS- ASTE

13 %

(3/2022: 14,0)

NUORISO- TYÖTTÖMYYS

13,6 %

(3/2022:15,7)

TYÖTTÖMÄT

7 310

(3/2022: 7 806)

AVOIMET UUDET TYÖPAIKAT

1 863

(3/2022: 2 812)

AKTIVOINTI- ASTE

28,8 %

(3/2022: 26,5)

PITKÄAIKAIS- TYÖTTÖMÄT

3 240

(3/2022: 3 963)

Työllisyyden tilannekatsaus, kuntakokeilu

- Henkilöasiakkaiden palveluprosessi on vakiintunut. Pohjoismaisen työvoimapolitiikan toteuttaminen määräaikoineen ei toteudu täysimääräisesti. Työnantaja- ja yritysasiakkaiden asiakaspalveluprosessien kehittäminen on tärkeä painopiste kuntakokeilun onnistumisessa, vaikka työnantaja- ja yritysasiakkaiden palveluvastuu kokeilulainsäädännön mukaan kuuluu TE-toimistolle.
- Viime vuoden syyskuussa käynnistyi työllisyyspalvelujen vaikuttavuusperusteinen pilottihanke, jolla pyritään siirtämään työmarkkinatuen kuntaosuutta aktiiviseen työvoimapolitiikan toimenpänön (palveluhankintaan). Pilotti jatkuu kuntakokeilun loppuun ja sen avulla pyritään työllistämään 250 lahtelaista työtöntä työmarkkinatuen saajaa ja samalla kehitetään uudenlaisia palveluja paikallisiin tarpeisiin. Maaliskuun loppuun mennessä pilotin asiakkaaksi on kiinnittynyt yli 200 henkilöä.
- Työmarkkinatuen kuntaosuuden taso kuukausitasolla laskenut vuoden takaiseen, mutta lasku on varsin hidasta. Tähän vaikuttaa mm. yli 1000 päiväisten suuri osuus (73,3 %).

YHTEYDENOTOT 2023

111 388

(4.5.2023)

ASIAANTUNTIJAT

119

(30.4.2023)

ASIAKASMÄÄRÄ

8 661

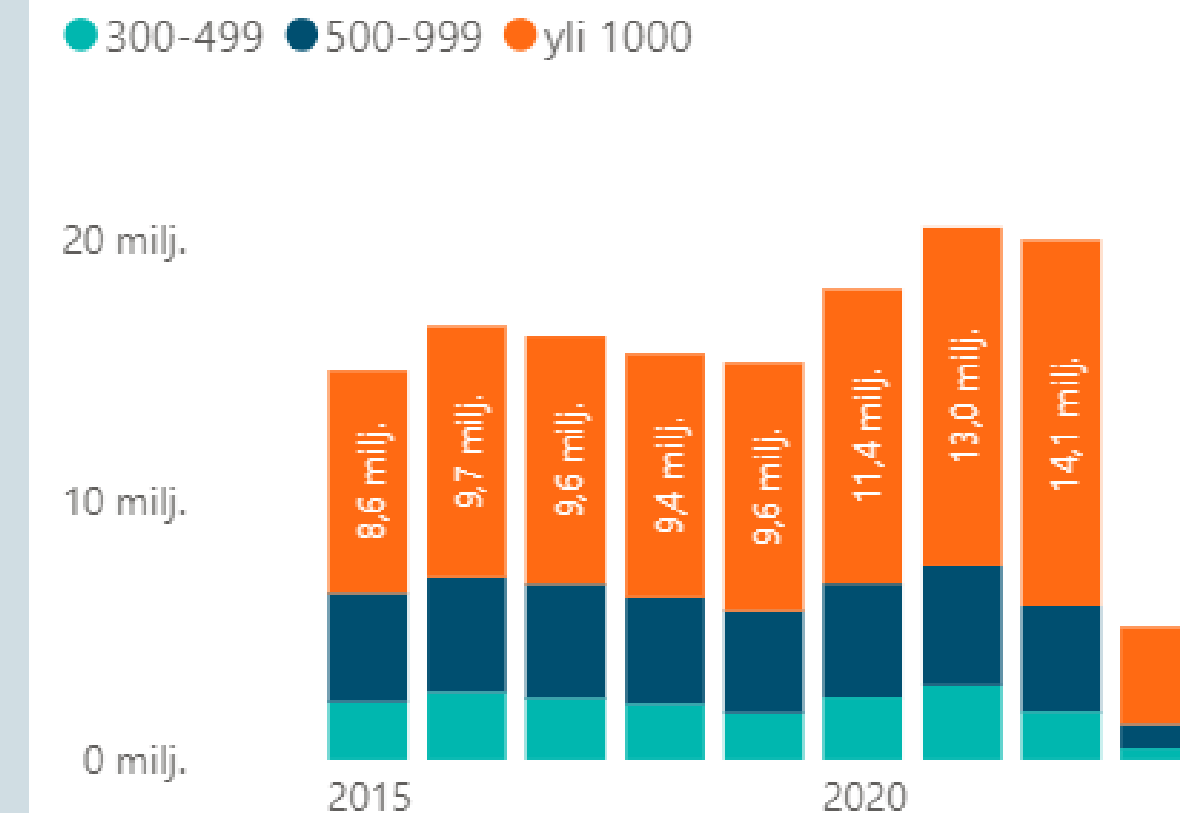
(5.5.2023)

PÄÄTTYNEET ASIAKUUDEET

4 946

(2022)
(2021 – 2022: 8 447)

Työmarkkinatuen kuntaosuudet kuukausittain (euroa)

Työmarkkinatuen kuntaosuus 3/23

TYÖMARKKINATUEN KUNTAOSUUSENNUSTE

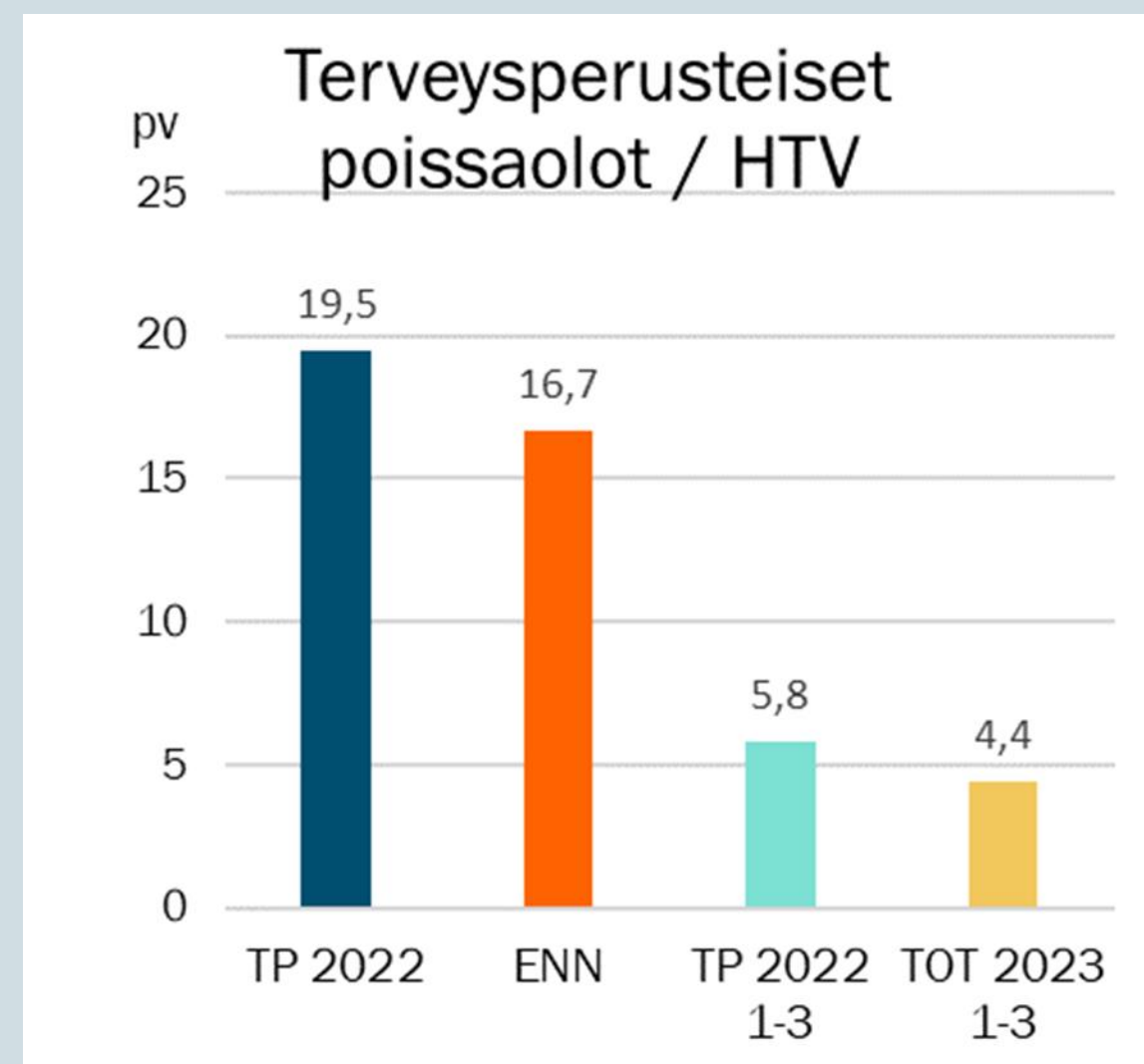
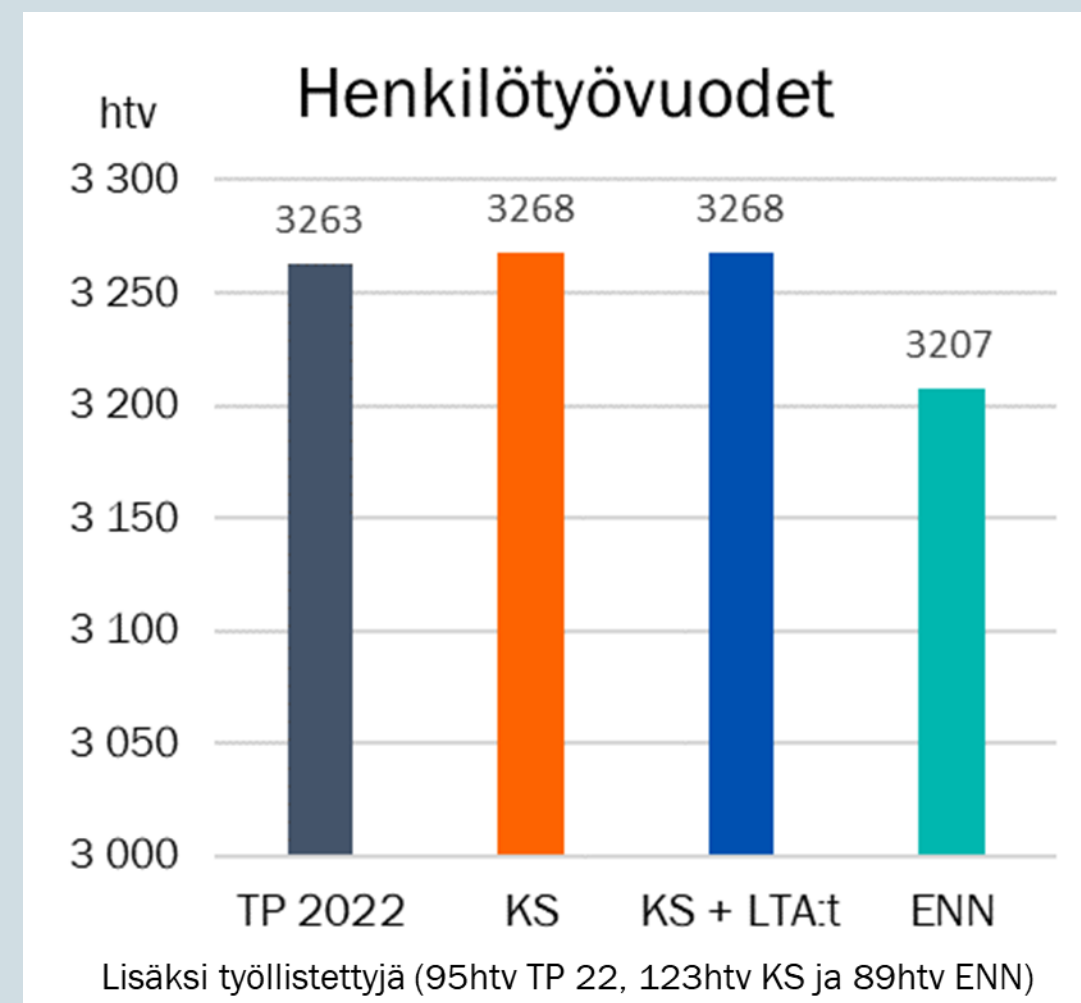
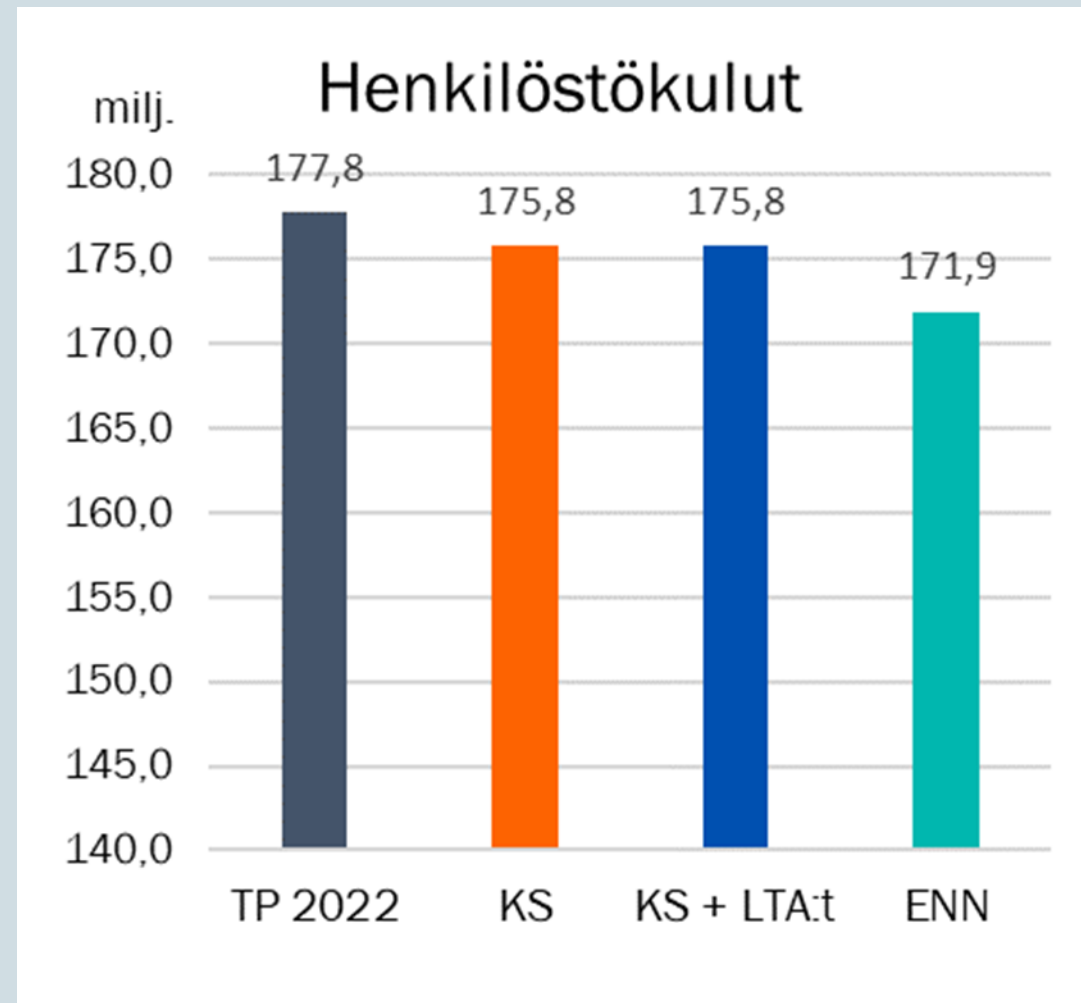
20,0

milj. euroa

(2022: 19,9 Milj. Euroa)

Henkilöstö

- Henkilöstökulujen ennuste ei sisällä järjestelyvaraeriä eikä kertakorvauksia.
- Terveysperusteiset poissaolot ovat selvästi alemmalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna.
- SapHR:n korvaavan järjestelmän ESS7 valmistelut ja käyttöönotto tapahtui onnistuneesti 28.3, järjestelmän käyttöön liittyvät tukitoimet ja koulutustilaisuudet jatkuvat edelleen.
- Lahti oli vaikuttamassa valtakunnallisesti mahdolliseen KVTES palkkausjärjestelmään ja osallistui KVTES tasopalkka-mallin kokeiluun, simulaatio valmistui aikataulussa helmikuussa.
- Työterveyshuollon kilpailutus (ja TTH Wellamon myynti) valmisteltiin yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kilpailutus päättyi maaliskuussa tuloksettomana, tarjouksia ei saatu.

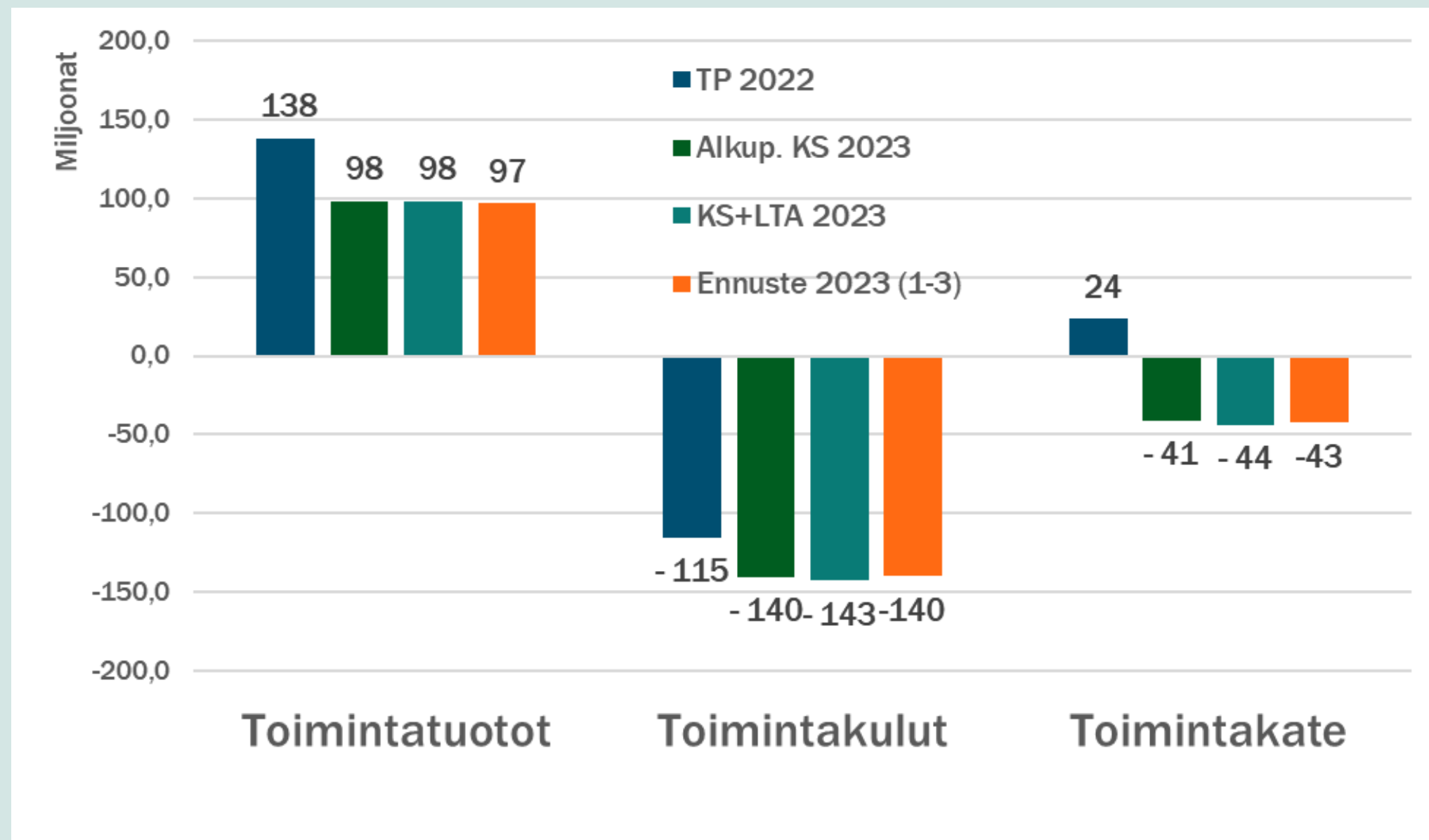

Konserni- hallinnon palvelualue

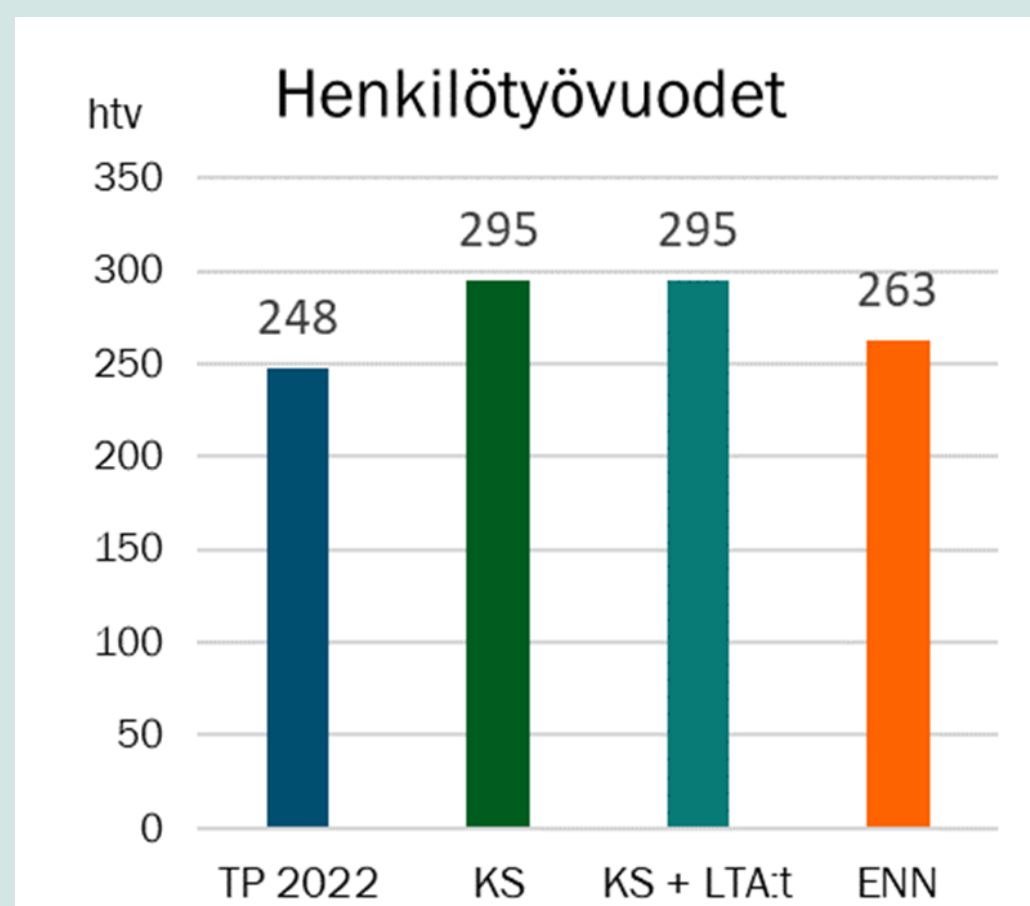

Palvelualuejohtajan katsaus

TP 2022 esitetään vertailukelpoisena.

Siitä on eliminoitu hyvinvointialueen perustamisesta aiheutuneet, osittain laskennalliset erät

INVESTOINTIMENOT
TOTEUMA-ASTE 31.3.

TALONRAKENNUS

29,4 %

IRTAIN OMAISUUS

8,7 %

- Konsernihallinnon palvelualueen tulojen arvioidaan ylittyvän Jalmarin kertaluontoisen myyntivoiton vuoksi. Myynnin toteutuessa alenevat Tilakeskuksen tulot ja menot kasvattaen Tilakeskuksen sitovan tason alijäämää puolella miljoonalla eurolla.
- Työmarkkinatuen kuntaosuus (meno) on ylittymässä kolmella miljoonalla eurolla ja projektitoiminnan menot ja tulot alittuvat nettomääräisesti 350.000 eurolla. Muiden muutospaineiden arvioidaan olevan tässä vaiheessa vähäisiä ja muutosten kattavan toisensa.
- Talousarvion sisällä konsernihallinnon palvelualueelta tullaan siirtämään kaupunkiympäristön palvelualueelle kesäkuun lisätalousarviossa Ranta-Kartanon velvoitepysäköintiin varattu 3,5 milj. euron määräraha sekä syksyn talousarviossa sivistyksen ja kaupunkiympäristön palvelualueille yhteensä 1,2 milj. euron määräraha järjestelyvaraerien maksamiseksi.
- Konsernihallinnon vastuulla olevia strategian kärkihankkeiden toimenpiteitä on edistetty palvelualueiden ja sidosryhmien kanssa yhteistyössä. Tapahtumien supervuosi on alkanut vilkkaana ja kaupungissa on toteutettu useita tapahtumia. Lahden kaupungin visuaalinen ilme julkistettiin. TE24 uudistuksen valmistelu on aikataulutettu ja edistetty kokonaisuutta laaja-alaisesti sidosryhmien kanssa. Työterveyshuoltopalveluiden kilpailutus päättyi maaliskuussa tuloksettomana. Kaupunki joutuu kuluvan vuoden aikana yhdessä Työterveys Wellamo Oy:n muiden omistajien kanssa päättämään toiminnan jatkosta. Eduskuntavaalien toteutus kaupungin alueella onnistui suunnitelmien mukaisesti.

Toiminnan katsauksen kooste 1/2

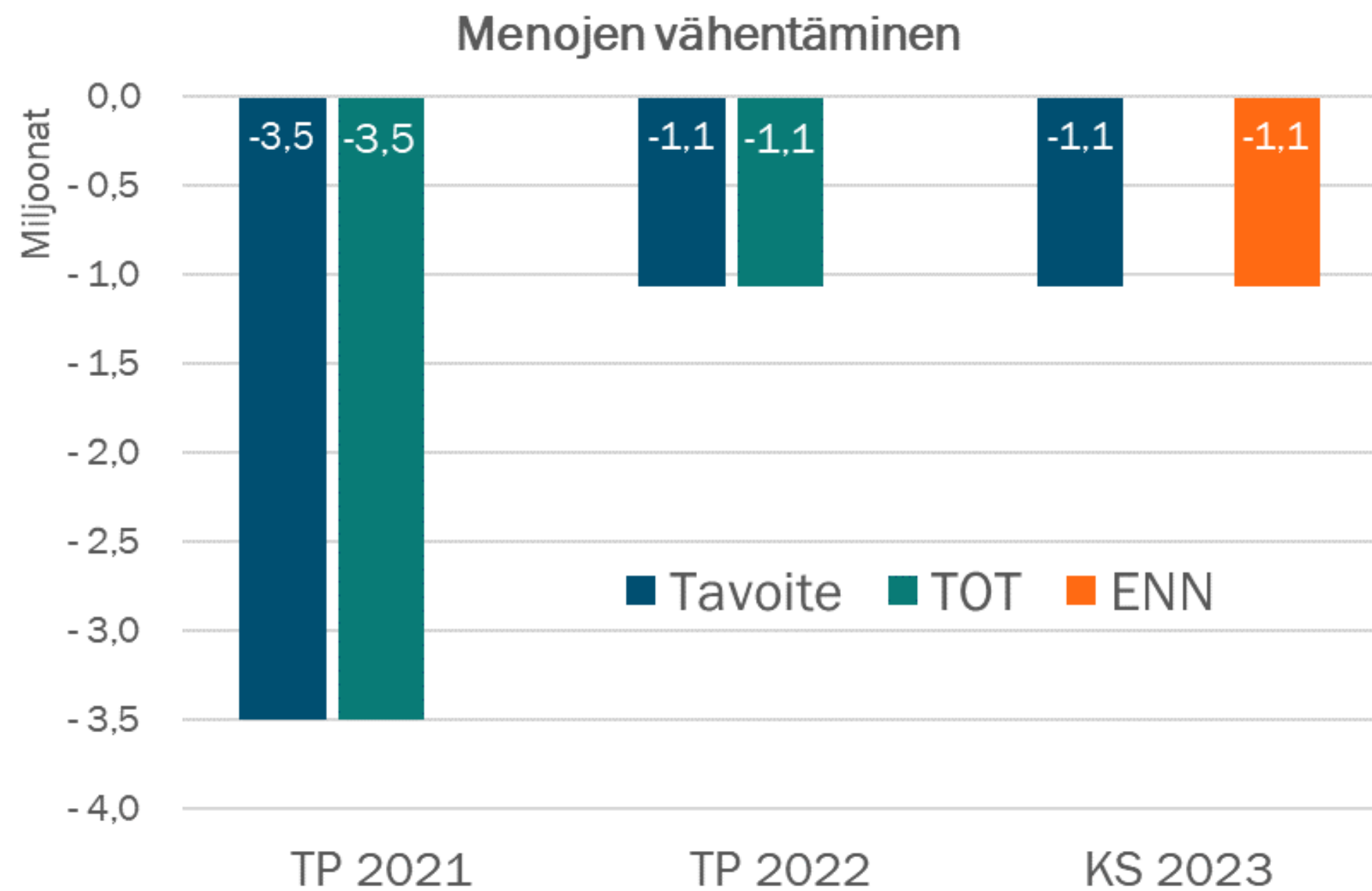
- SapHR:n korvaavan järjestelmän ESS7 valmistelut ja käyttöönotto tapahtui onnistuneesti 28.3. Järjestelmä on aikaisempaa järjestelmää helppokäyttöisempi, ominaisuuksiltaan laajempi ja alentaa hallinnon kustannuksia.
- Työ- ja virkaehtosopimukseen liittyvien järjestelyerien neuvottelut pidettiin henkilöstöjärjestöjen kanssa.
- Työterveyshuollon kilpailutus (ja TTH Wellamon) valmisteltiin yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kilpailutus päättyi maaliskuussa tuloksettomana, tarjouksia ei saatu. Kaupunki joutuu kuluvan vuoden aikana yhdessä TTH Wellamon muiden omistajien kanssa päättämään toiminnan jatkosta.
- Parlamentaarinen valmistelu talouden tasapaino-ohjelmaksi on käynnistetty.
- Hankintaohjelman uudistaminen on valmisteilla ja työhön on osallistettu elinkeinoelämän toimijoita.
- Lahden väestösuunnite 2022-2045 valmistui. Raportti toimii materiaalina esimerkiksi palveluverkkosuunnittelussa.
- Lahden kaupungin ilme uudistettiin ja julkistettiin. Myönteinen vastaanotto niin henkilöstön, sidosryhmien kuin asukkaidenkin keskuudessa.
- Konserniyhtiöiden omistajastrategioita valmistui.
- Eduskuntavaalien toteutus kaupungin alueella onnistui suunnitelmien mukaisesti.
- Johtoryhmien ennakointityöskentely osana strategian kärkitoimenpiteiden tunnistamista toteutettiin.
- Keskusarkiston tietopyynnöt ovat kasvaneet merkittävästi hyvinvointialueen aloittamisen jälkeen, suurinta painetta kohdistuu koulukuraattorien ja -psykologien, lastensuojelun ja terveydenhuollon asiakirjoihin.
- Tapahtumien kasvu- ja kehittämisohjelman valmistelut etenivät laaja-alaisessa sidosryhmäyhteistyössä.
- Toteutettu useita tapahtumia; mm. Finlandia-hiihto, Salppurin 100-vuotiskisat, Historian päivät, Hopeasompa, Lahti 2021 -sarjan kuvaukset.

Toiminnan katsauksen kooste 2/2

- Fazer-kumppanuutta ja sijoittumista Lahteen on edistetty yhteistyössä LADECin kanssa.
- Korkeakoulujen uusien tutkimus- ja koulutusavauksen valmistelut käynnistetty, ml. LUT mekatroniikka (professori ja koulutusohjelma), LAB elintarvikeala (yliopettaja ja koulutusohjelma), sports engineering (tutkimus ja koulutusohjelma).
- Saatu merkittävät hankerahoitukset: EU:n kaupunkimission pilotti alueelle yht. 1 milj. euroa, rakennusjätteen hyötykäytön StoPWa 0,5 milj., Sitra-kumppanuushanke Luontopositiivinen elämä 0,25 milj., biokiertotalouden CITISYSTEM 0,1 milj.
- TE24 uudistuksen valmistelu on aikataulutettu ja edistetty kokonaisuutta laaja-alaisesti sidosryhmien kanssa.
- Työllisyyspalvelujen asiakkaiden työllistymissuunnitelmien voimassaolo on 20 % parempi kuin alkuvuodessa. Asiakkaiden kontaktointi ja tapaamismäärät ovat kasvaneet sekä asiakkaiden palvelutarpeiden tunnistamista on kehitetty.
- Työllisyyspalveluissa Barona-pilotin asiakasohjaus on saatu täyteen.
- Kesätyösetelit on jaettu 9. luokkalaisille ja kaupungin kesätyöpaikat 190 paikkaa laitettiin hakuun.
- ”Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta” 936/2022 johtuen maahanmuuttotyöhön on perustettu kaksi uutta maahanmuutto-ohjaajan virkaa ja käyty kotouttamisen yhdyspintaneuvotteluja hyvinvointialueen kanssa.
- Salpausselän kuntoutussairaala Jalmarin myyntiä valmisteltiin.
- Renkomäen monitoimitalon uudisrakennus ja Kivimaan monitoimitalon vanhan osan perusparannus valmistuivat.
- Kaupungintalon perusparannuksen on arvioitu valmistuvan kesäkuussa.

Uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO)

Menojen vähentäminen

Ennuste -1,1 milj. euroa (tavoite -1,1)

Vuodelle 2023 suunniteltuja toimenpiteitä

- Tehostetaan ostopalvelujen käyttöä
- Vähennetään strategisten kehittämiskohteiden avustuksia
- Vähennetään yrityksille ja kolmannen sektorin toimijoille myönnettäviä Lahti-lisiä
- Vähennetään kunnossapitoa ja alennetaan sisäisiä vuokria
- Luovutaan omasta konesalista

Muut tavoitteet -27,2 milj. euroa

- Talonrakennusinvestoinnit ja poistot

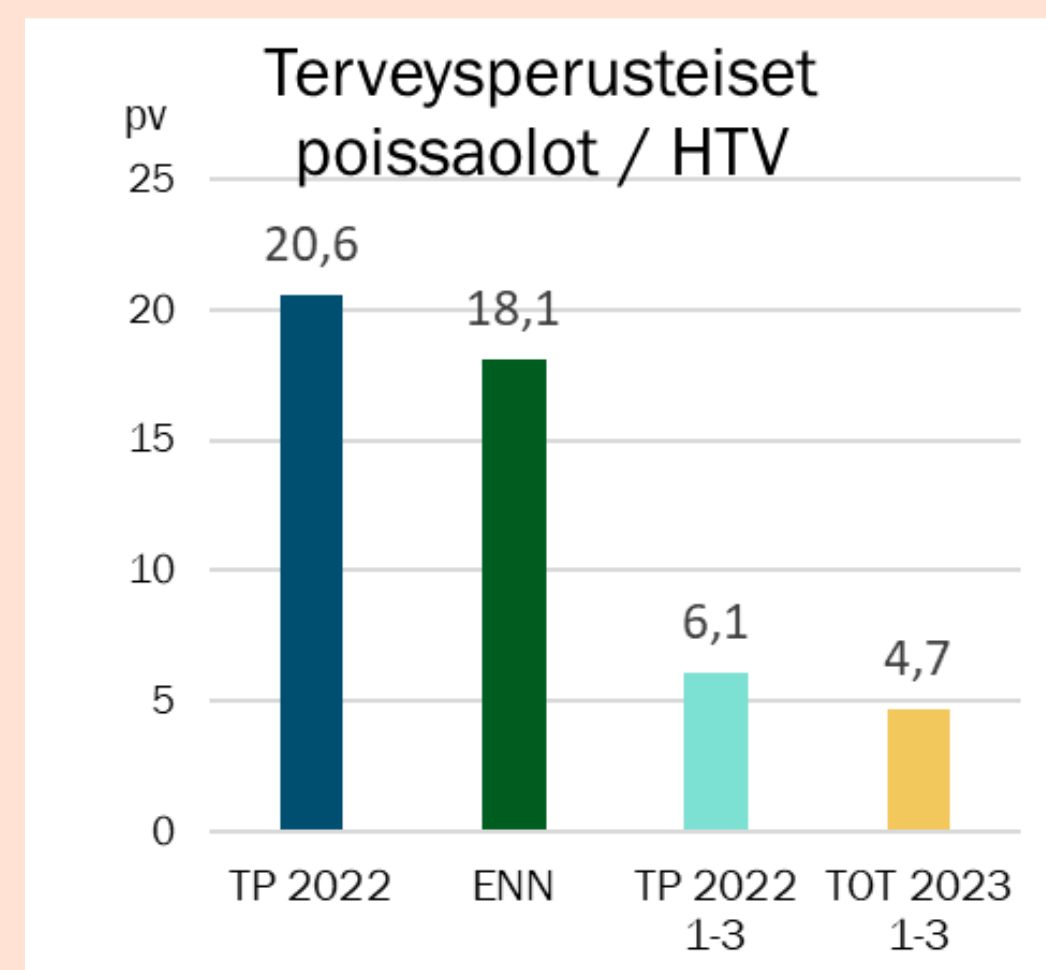
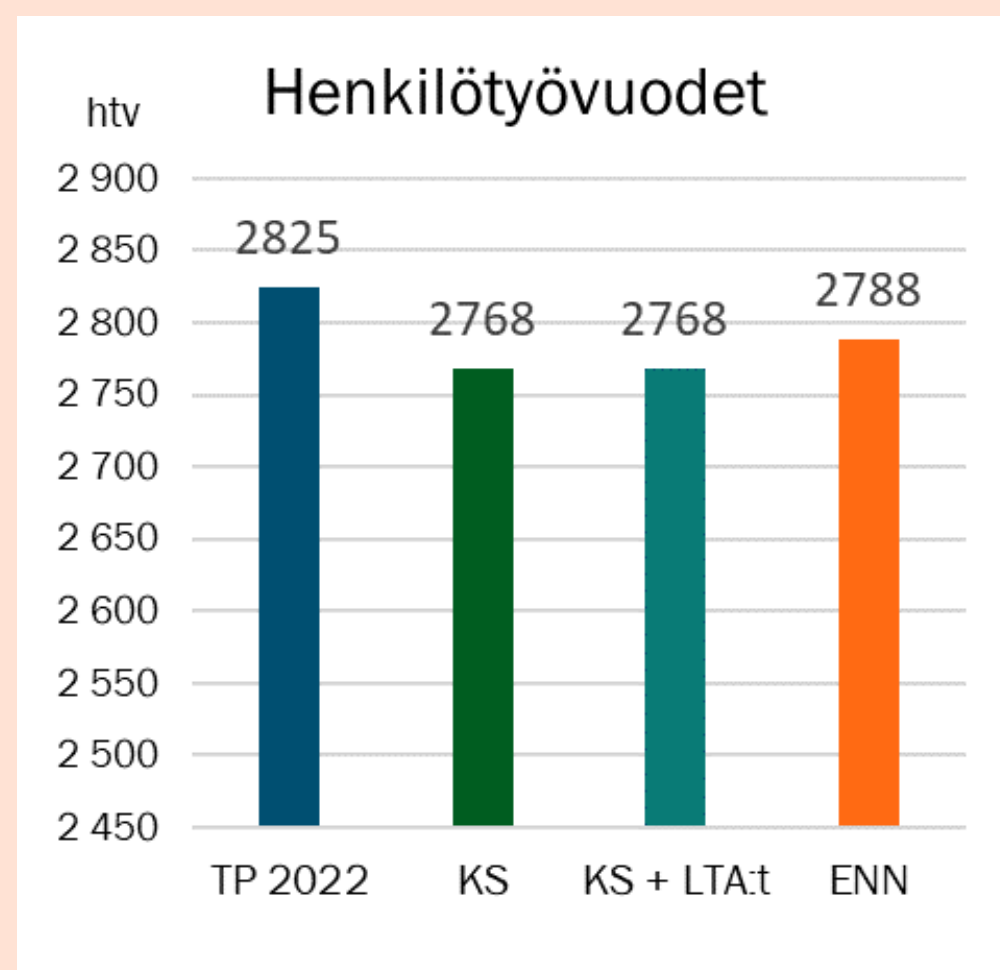
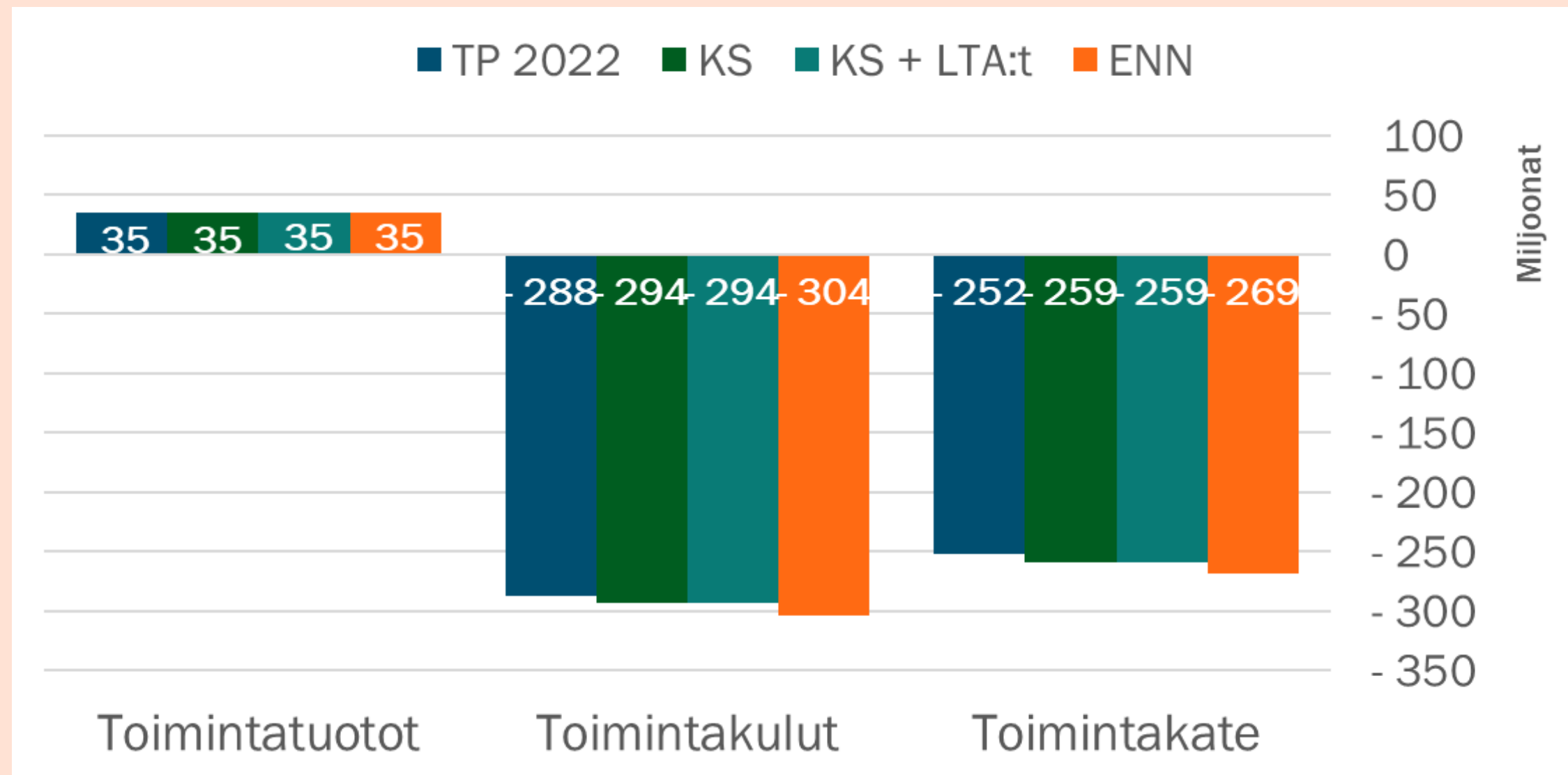

Sivistyksen palvelualue

Palvelualuejohtajan katsaus

Luvut sis. taseyksiköt

- Sivistyksen palvelualueen talousennusteeseen sisältyy ylitysuuhkaa voimassa olevaan talousarvioon nähden. Suurimmat ylityspaineet kohdistuvat varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen määrärahoihin. Lisäksi ennusteeseen sisältyy arvio henkilöstökulujen sopimuskorotuksista sekä kertapalkkiosta. Palvelualueen tulojen ennustetaan toteutuvan kokonaisuudessaan lähes talousarvion mukaisina.
- Talousarvioon sisältyy talouden tasapainottamistavoitteita yhteensä -7,8 milj. euroa. Osa suunnitelluista talouden tasapainottamisen toimenpiteistä toteutuu suunnitellusti, mutta niiden vaikutukset eivät riitä kattamaan määrärahojen ylityksiä. Sivistyksen palvelualueelle on kertynyt rakenteellista alijäämää edellisiltä talousarviovuosilta. Lisäksi yleinen korkea kustannustason nousu vaikeuttavat osaltaan talousarvion toteutumista.
- Talousarvioon (KV 28.11.2022) sisältyi ponsi varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen määrärahojen tarkastamisen mahdollisuudesta, mikä edellytti erillistä kustannusselvitystä.
- Lahden kaupunginorkesterin ja kaupunginteatterin ennustetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisina. Lipputulojen kertymään sisältyy kuitenkin vielä epävarmuustekijöitä.

Toiminnan katsauksen kooste 1/2

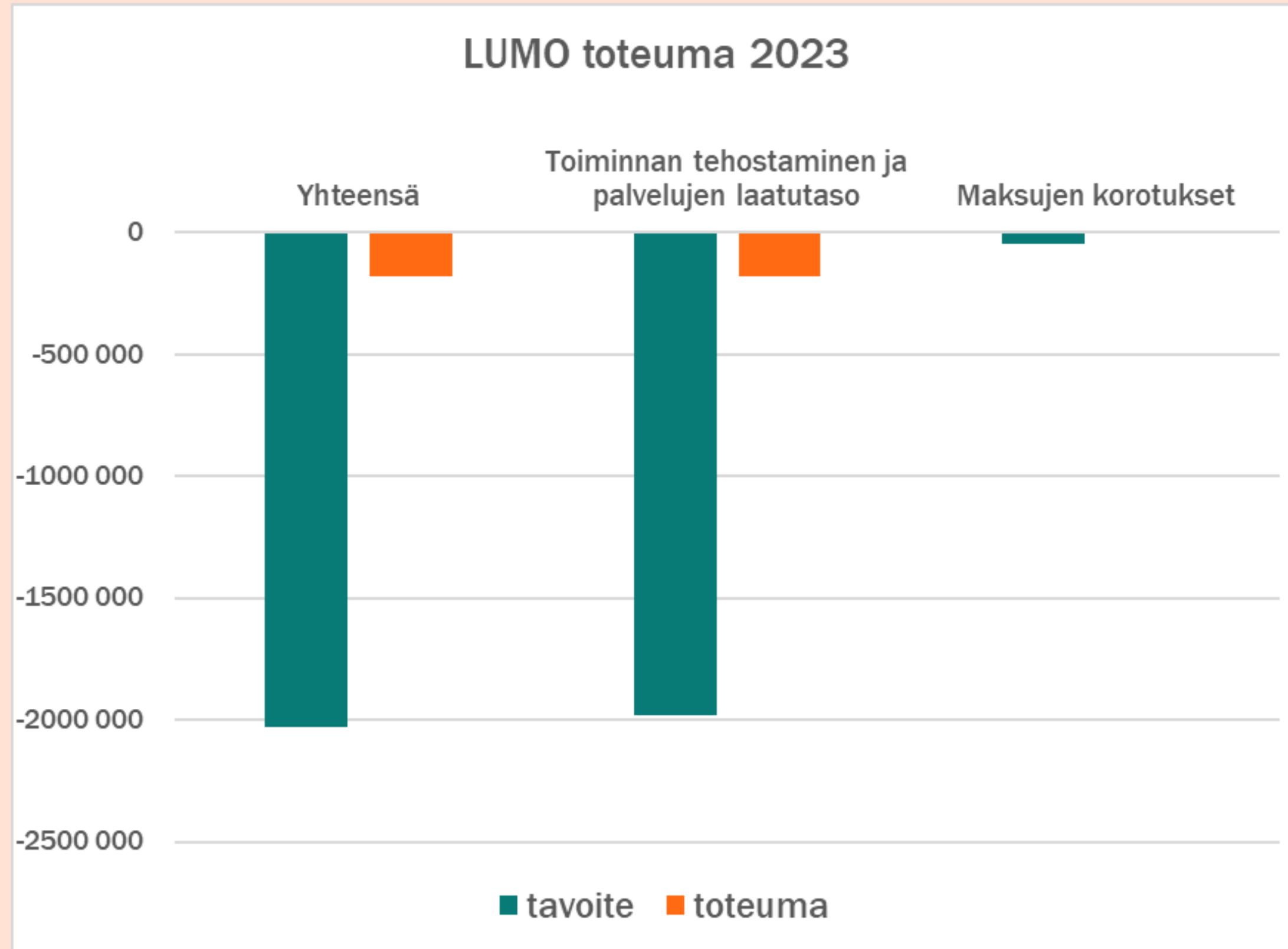
- **Sivistyspalvelujen seudullinen kehittämistoiminta.** Järjestyksessään neljäs Päijät-Hämeen kuntien sivistustoimen seudullinen yhteistoimintasopimus vuosille 2022–2025 on hyväksytty kaikissa kunnissa ja se astui voimaan vuoden 2022 alusta alkaen. Seudullisen kehittämisen yksikkö koordinoi seudullista sivistyspalvelujen kehittämisverkostoa ja kehittämistoimintaa ohjaa säännöllisesti kuukausittain kokoontuva sivistys- ja hyvinvointijohtajista koostuva ohjausryhmä. Sivistyspalvelujen eri sektoreiden seudullista kehittämistä toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen avustuksilla.
- **Varhaiskasvatuspalveluissa** toteutettiin arviointikysely huoltajille, henkilöstölle ja lapsille. Veloitetta kolmitasoisien tuen järjestämisestä varhaiskasvatuksessa oleville lapsille toteutetaan. Varhaiskasvatuspalvelut jatkaa hyväksytyin palveluverkkosuunnitelman mukaista päiväkotiverkoston kehittämistä.
- **Nuorisopalvelujen** osallistuja- ja asiakasmäärä on ollut 81911. Nuorten työllisyyspalveluiden asiakkaana on ollut 94 nuorta, joista työllistettyjä 49. Suunnitelmallisesti tuettuja nuoria etsivässä nuorisotyössä, starttivalmennuksessa sekä nuorten tukipalvelut Dominossa on ollut 357.
- **Perusopetuksen** toiminta on toteutunut opetussuunnitelman mukaisesti. Perusopetukselle kohdennettujen säästövelvoitteiden toteuttamista on edistetty tekemällä mahdollisia toimenpiteitä tammi-maaliskuussa 2023. Henkilöstökustannuksia leikkaavia toimenpiteitä, jotka kohdistuvat lukuvuoteen 2023-24, on valmisteltu osana tulevan lukuvuoden suunnittelua. Lisäksi on valmisteltu kustannusten kasvun hillitsemiseksi esim. toimintakulttuurin muutosta tukevia toimenpiteitä. Kaupungin strategian kärkitoimenpiteet, jotka koskevat lapsia ja nuoria, ovat edenneet tavoitteiden mukaisesti. Palveluverkkoon liittyvät päätökset, toiminnalliset muutokset ja uusien toimitilojen käyttöönotto ovat toteutuneet suunnitellusti.
- **Lukiokoulutus** osallistuu laatuhankeeseen yhdessä Kuopion, Jyväskylän ja Hämeenlinnan kanssa. Hankkeessa luodaan yhteiset kriteerit laadukkaana lukiokoulutuksen toteuttamiseksi. Hanki valmistuu lv, 2023-24 loppuun mennessä
- **Wellamo-opisto** on toteuttanut vapaan sivistystyön opetusta, lasten ja aikuisten taiteen perusopetusta, aktivoivaa toimintaa, koulujen kerhotoimintaa ja digineuvontaa opetusohjelman mukaisesti.
- **Museokohteissa** on vierailut noin 50 000 asiakasta. Uusia näyttelyitä on avattu Malvassa. Historiallisen museon perusnäyttelyn valmistelu etenee. Museoilla käynnissä koululaisten kulttuurikäynnit sekä Taidetestaajat. Museokohteiden toiminta some-kanavilla on ollut vilkasta.

Toiminnan katsauksen kooste 2/2

- **Liikuntapalvelujen** sisäliikuntatilojen käyttö on alkanut vilkkaana ja toiminta on palautumassa lähelle normaalitasoa harrastajien, edustus- ja liigatason sarjatoiminnan osalta. Uimahalleille kävijämäärät ovat myös nousussa niin allastiloissa kuin myös kuntosalilla kävijöiden osalta. Uimaseurojen toiminta on erittäin aktiivista. Alkutalven aikana urheilukeskuksen alueella järjestettiin 4 isoa tapahtumaa. Finlandia-hiihto 50 vuotta, Hopeasomman loppukilpailu, Continental Cup ja Salpausselän kisojen 100 vuotisjuhlakisat.
- **Kulttuuripalvelut** järjesti lastenkulttuurifestivaali Lahden Lasten Talvikarnevaalit jo 40. kerran tammi-helmikuussa. Hankerahoituksen avulla on toteutettu lastenkulttuuria ukrainalaispakolaisille. Ukrainalaisten valokuvaajien valokuvanäyttely kertoi Ukrainasta ja Lahden ystävyyskaupunki Zaporizjasta Venäjän hyökkäyssodassa.
- **Kirjaston** toiminta on ollut aktiivista ja asiakasmäärä on kasvanut koronaa edeltävälle tasolle. Renkomäen kirjasto avattiin tammikuussa 2023 uudessa monitoimitalossa ja kirjasto saatiin myös omatoimikäyttöön. Mukkulassa omatoimikäyttöä jouduttiin puolestaan rajoittamaan il kivallan ja häiriökäyttämisen johdosta. Eduskuntavaalien ennakkoäänestyksen aikaan kirjastoissa järjestettiin lapsille satuvaalit demokratiakasvatukseen liittyen ja se osoittautui todella suosituksi.
- **Osallisuus ja hyvinvointipalvelut** on osallistunut yhdyspintatyöhön hyvinvointialueen aloittamiseen liittyen. Palveluysikössä on toteutettu ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön toimintaohjelman mukaisia toimenpiteitä. Vanhus- ja vammaisneuvoston, Monitoimikeskus Takataskun ja kumppanuuspöytien toiminta on jatkunut suunnitelmallisesti. Osallistuvan budjetoinnin ideoi-kehittäjänestä -kierros käynnistyi tammikuussa. Lahtelaisille suunnattu hyvinvointi- ja turvallisuuskysely toteutettiin helmikuussa. Vuosiavustushaussa palveluysikölle tuli 70 avustushakemusta.
- **Lahden kaupunginorkesterin** yleisön ostokäyttäytymisessä tapahtui tammikuussa positiivinen muutos. Silti lipunmyynnissä jäädään koronaa edeltäviltä vuosilta noin 200 lippua/konsertti. Anja Bihlmaierin 2020 alkanut päävierailijakausi päättyi helmikuussa. Dalia Stasevskan ylikapellimestarisopimusta jatkettiin 31.7.2025 saakka.
- **Lahden kaupunginteatterin** kevätkausi on lähtenyt lähes normaalisti käyntiin. Ryhmäasiakkaiden määrä ei ole vielä palannut koronaa edeltävälle tasolle. Esitys- ja harjoitustoiminta on toteutunut lähes suunnitellusti. Muutamia esityksiä on jouduttu peruuttamaan vähäisen kysynnän vuoksi. Katsojamäärissä tapahtuvat muutokset tulevat vaikuttamaan olennaisesti teatterin tulokertymään. Teatterin juhlavuosi on käynnistynyt mm. juhlaseminaarilla ja näyttelyllä teatterin lämpiötiloissa. Teatterin laajemman peruskorjauksen hankesuunnittelu on käynnissä.

Uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO)

Menojen vähentäminen

ennuste -0,18 milj. euroa (tavoite -2,0 milj.)

- Sivistyksen palvelualueelle kohdistuu talouden tasapainottamisen tavoitteita LUMO-ohjelmasta vuosille 2021-2023 yht. 7,8 milj. euroa
- Vuodelle 2023 asetettuja uusia toimenpiteitä on 2,0 milj. euroa.
- Toiminnan tehostamiseen tähtäävät toimenpiteet toteutuvat osittain. Osa toimenpiteistä ei ole vielä toteutunut ja niiden toteutumisen astetta on vielä vaikea arvioida.
- Palvelualueen määrärahoihin kohdistuu ylitysuuhkaa eikä alkuperäiset talouden tasapainottamisen tavoitteet siten toteudu kokonaistaloudellista tilannetta tarkasteltaessa.

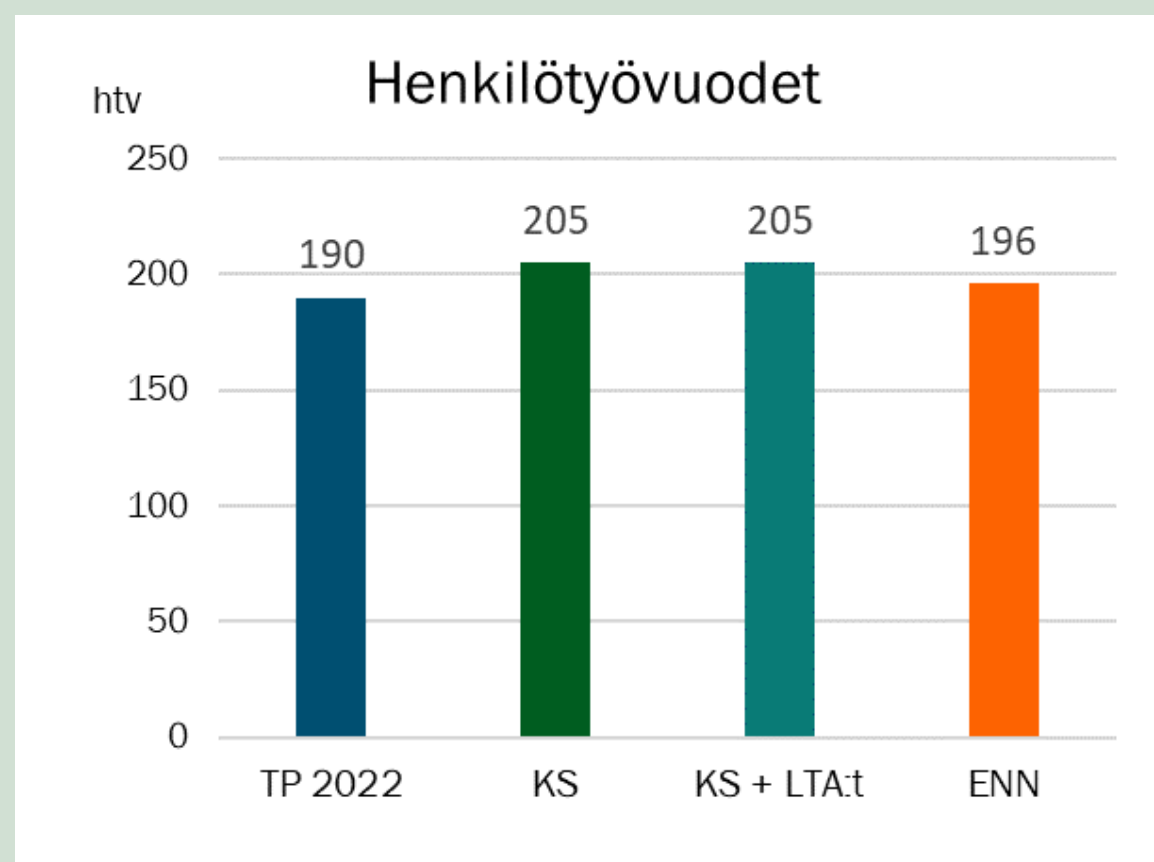
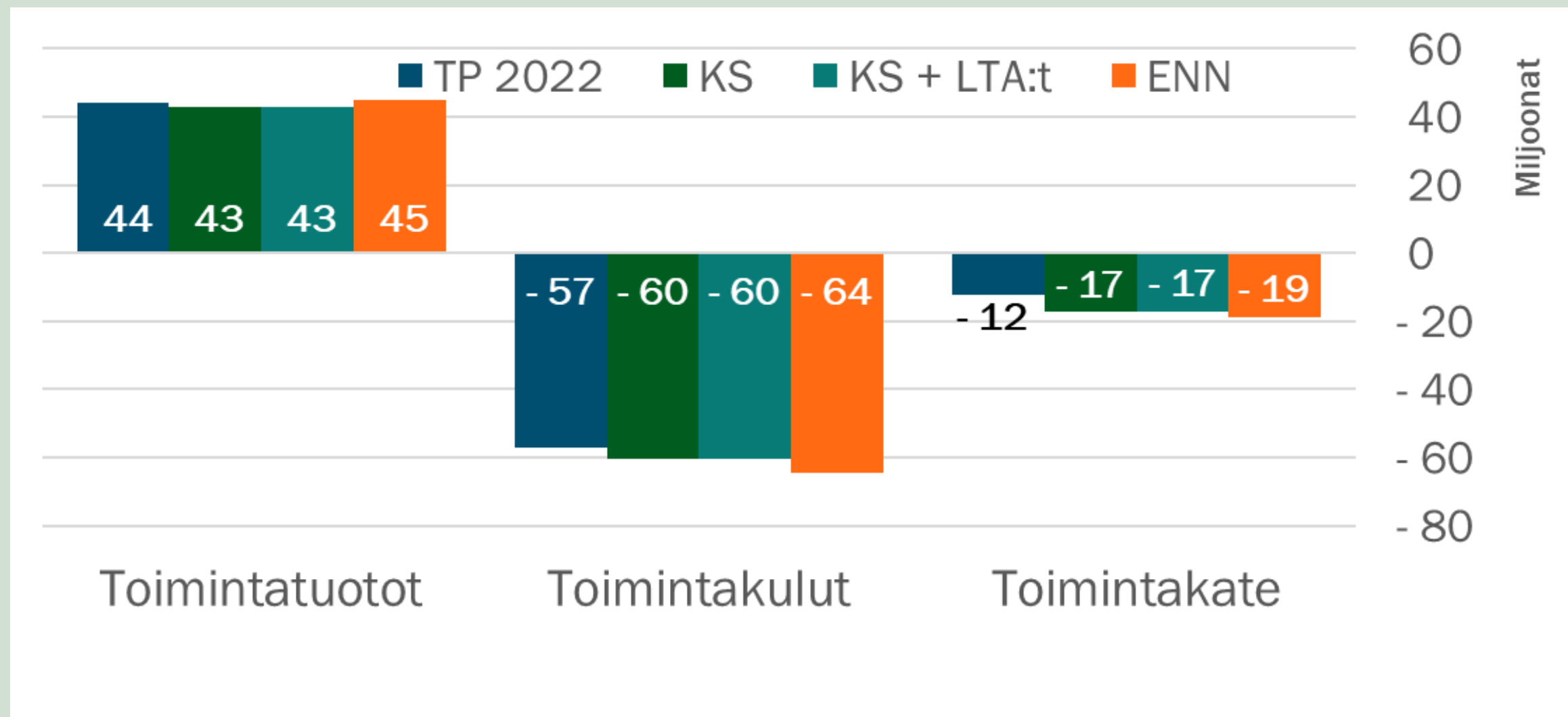

Kaupunki- ympäristön palvelualue

Palvelualuejohtajan katsaus

INVESTOINTIMENOT

TOTEUMA-ASTE 31.3.

KIINTEÄ OMAISUUS

13,2 %

JULKINEN

KÄYTTÖOMAISUUS

9,2 %

- Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintatuottojen ennuste on +2,3 milj. talousarviota suurempi. Vuokratuottojen odotetaan ylittävän talousarvion. Toimintatuottojen ennuste on +45,0 milj.
- Toimintakulujen ennustetaan ylittävän talousarvion +3,9 milj. Ylitys aiheutuu Kisapuiston velvoiteautopaikkojen ostamisesta (3,45 milj. euroa), jota esitetään lisätalousarviossa kaupunkitekniikan vastuualueelle. Lisäksi talvikunnossapidon kulut ylittyvät noin 0,86 milj. euroa. Ennusteeseen sisältyy myös arvio henkilöstökulujen sopimuskorotuksista sekä kertapalkkiosta.
- Investointimenoissa merkittävin hanke on Pippo-Kujalan alueen esirakentaminen. Kisapuiston tekojäärata valmistuu keväällä 2023.

Toiminnan kuvaus

TONTTIEN
LUOVUTUS

8 kpl

(Vuosiarvio: 70)

MAANVUOKRA-
SOPIMUKSET

5 274 kpl

(Tavoite: 5 250)

RAKENNUSLUVAT

183 kpl

(Vuositavoite: 1 000)

JOUKKO-LIIKENTEEN
MATKAT

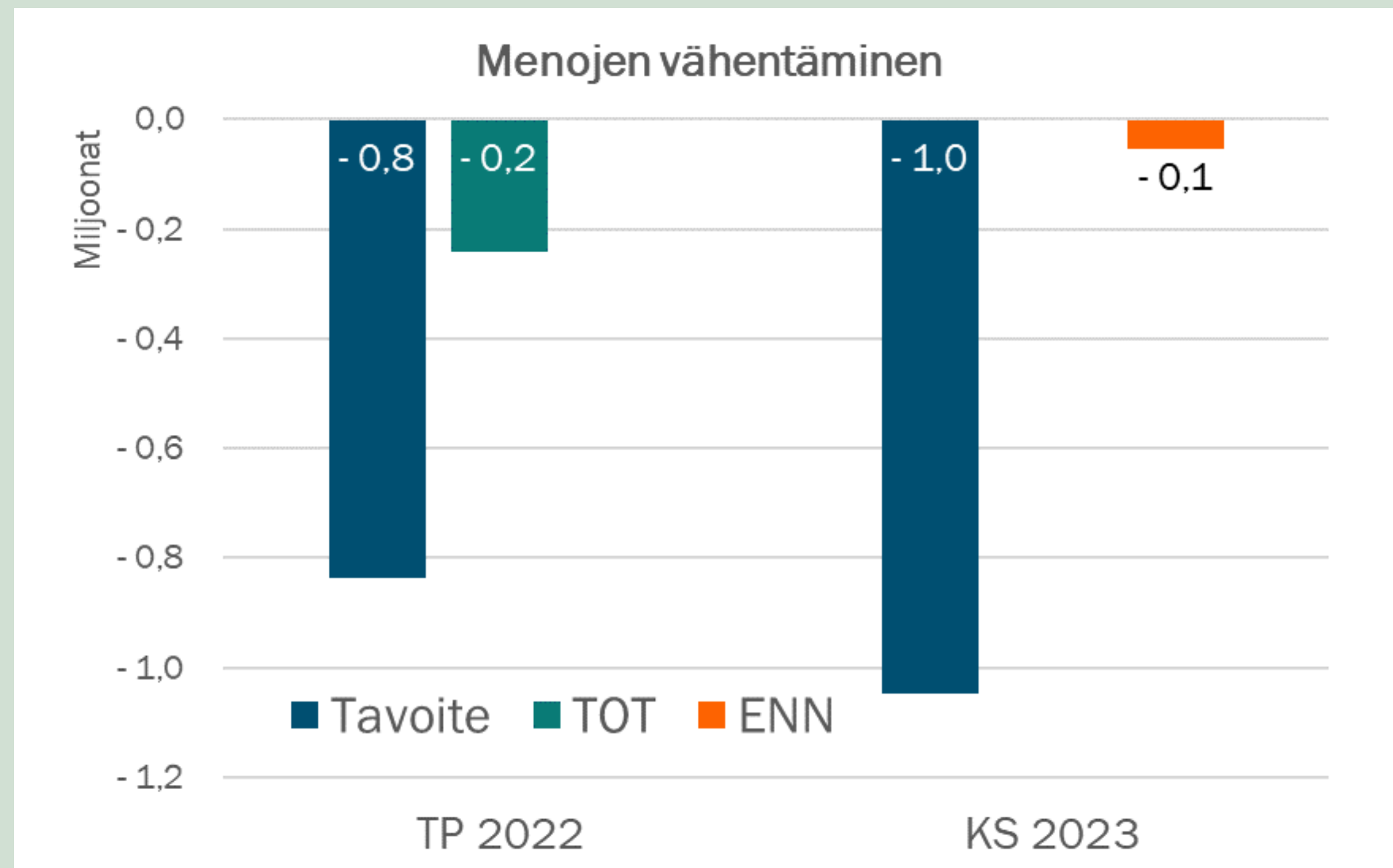
2 112 332 kpl

(Vuosiarvio 7,3 milj.)

- Pippo-Kujala alueen esirakentaminen etenee aikataulun mukaisesti.
- Kaupunkiseutusuunnitelma tuodaan päätöksentekoon kesällä 2023.
- Joukkoliikenteen matkustajamäärät ja lipputulot ovat vuoden 2019 tasolla. Vyöhykeuudistus tuli voimaan maaliskuun 2023 alussa.
- Kaupunkipyöräjärjestelmää laajennettiin 500 pyörään keväällä 2023.
- Rakentamisen volyyymi on laskussa markkinoiden epävarmuuden takia.

Uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO)

Menojen vähentäminen

ennuste -0,1 milj. euroa (tavoite -1,0)

- Joukkoliikenteessä palvelujen laatutason muutos toteutunut tavoitteen mukaisesti linjastouudistuksen yhteydessä, joka otettu kokonaisuudessaan käyttöön 1.7.2022 alkaen.
- Maksujen korotuksista valmistellaan esitystä toukokuun 2023 lautakuntaan, pysäköintitulojen korotusesitystä pyritään saamaan aikaan samassa aikataulussa.
- 13.9.2022 joukkoliikennelautakunnassa päätetyt lippuhintojen korotukset toteutettu vyöhykeuudistuksen yhteydessä 1.3.2023 alkaen.
- Muut toimenpiteet sisältävät mm. joukkoliikenteen uudet liikennepalveluratkaisut.
  - ALV muutosta 1.1.2023-30.4.2023 ajalle ei ole viety asiakashintoihin, jolla saatu noin 10% lipputulojen lisäys kyseiselle ajanjaksolle. Nettovaikutus noin +0,3 milj.
  - Uudet sopimukset ja sähköinen liikenne synnyttäneet säästöjä 1.7.2021 ja 1.7.2022 alkaneissa sopimuksissa, mutta indeksikorotukset nostaneet kaikkien sopimusten kustannuksia merkittävästi erityisesti 2022 vuoden aikana.
  - Seuraavat isommat uudet sopimukset mahdollisia 6/2026 alkaen, kilpailutus 2024 aikana.

Uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO)

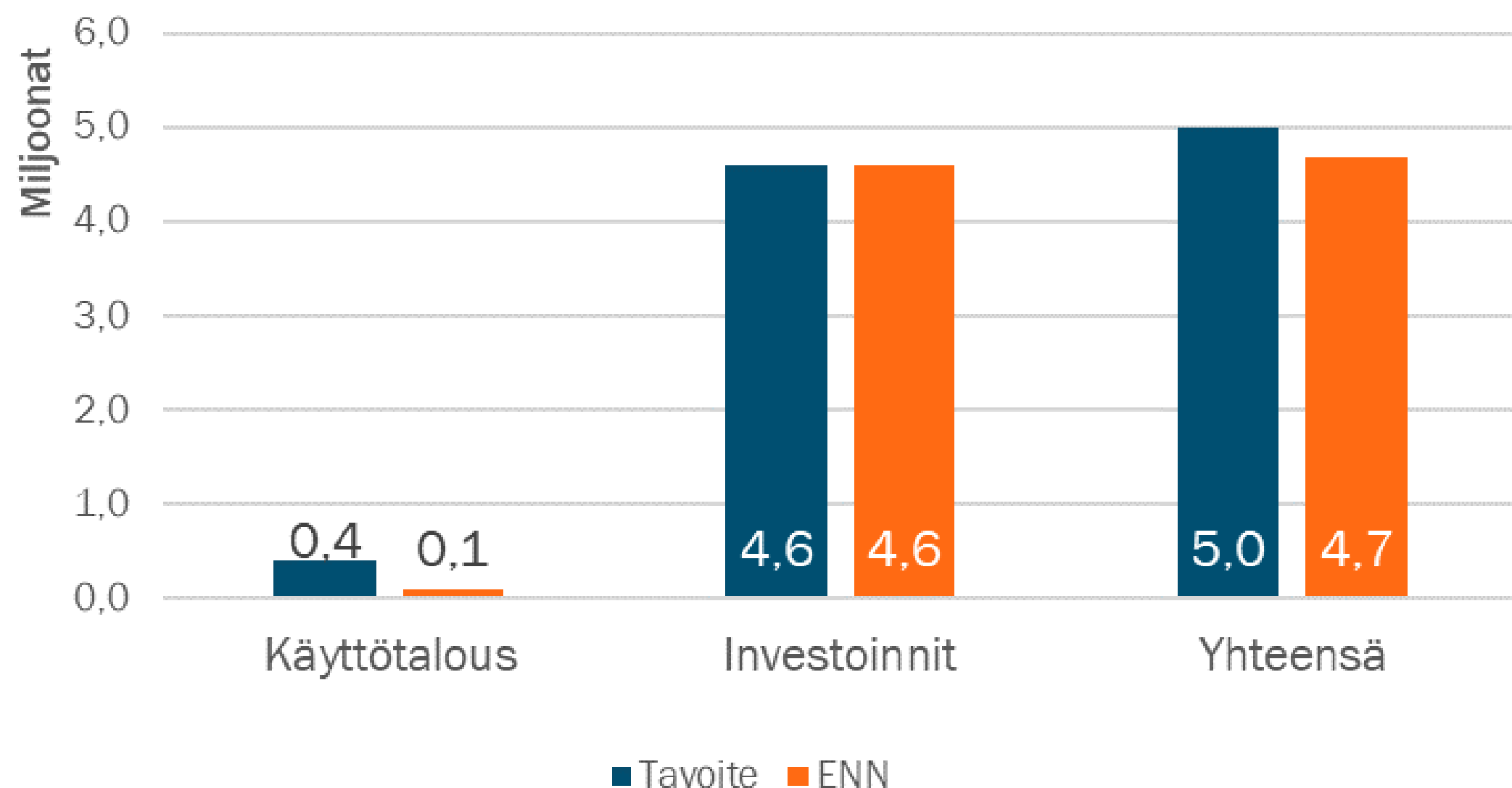
Elinvoiman kehittäminen

ennuste 4,7 milj. euroa (tavoite 5,0 milj.)

Vuoden 2023 aikana

- Pippo-Kujala laajennusalueen kaavarungon luonnosvaiheen sekä karting- ja motocrosradan käsittävän kaavamuutosehdotuksen kuuleminen suoritettu. Loput luontoselvitykset kesällä 2023, jonka jälkeen etenee ehdotusvaiheeseen.
- Fazerin tontin asemakaavanmuutos lainvoimainen. Tontin kiinteistökaupan esisopimus laadittu Fazerin kanssa.
- Fazerin yhteistyösopimuksen mukaisen tontin esirakentamisen -vaiheesta noin 60 % tehty. Esirakentaminen kokonaisuutena aikataulussa. Työt valmistuvat vuoden 2023 loppuun vihertöitä lukuun ottamatta.
- Fazerin tontin Lahden tulevaisuuden elinkeinoelämän alueiden hankeselvitys valmis.
- Esirakentamisen II-vaiheen (linja-alue) urakka kilpailutettu ja urakoitsija valittu. Työt alkavat 1.5.2023.
- Jokimaan yrityspuiston asemakaavatyö käynnistetty.

Elinvoiman kehittäminen 2023

Lahti- konserni

Osavuositarkastus
tammi-maaliskuu 2023

Tuloslaskelma

TULOS

56,2

milj. euroa

(2022: 42,7)*

VUOSIKATE

83,1

milj. euroa

(2022: 70,3)*

1000 euroa	1.1.-31.3.2023	1.1.-31.3.2022	1.1.-31.12.2022*
Myyntituotot	101 845	139 787	548 732
Maksutuotot	2 964	10 342	43 913
Tuet ja avustukset	6 683	5 861	35 840
Muut toimintatuotot	3 816	7 427	90 835
Toimintatuotot	115 309	163 417	719 320
Valmisteverastojen muutos	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	125	125	1 763
Palkat ja palkkiot	-52 729	-86 092	-383 087
Eläkekulut	-10 612	-19 058	-82 460
Muut henkilösivukulut	-2 159	-3 228	-13 837
Henkilöstökulut	-65 500	-108 378	-479 384
Palvelujen ostot	-41 520	-135 466	-570 589
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-39 521	-40 630	-161 640
Avustukset	-7 376	-9 491	-38 799
Muut toimintakulut	-14 929	-18 677	-83 916
Toimintakulut	-168 846	-312 642	-1 334 328
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	0	-20	-487
TOIMINTAKATE	-53 412	-149 119	-613 732
Verotulot	107 137	151 178	543 183
Valtionosuudet	32 619	70 837	284 217
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 242	-2 619	-9 782
VUOSIKATE	83 102	70 277	203 886
Poistot ja arvonalentumiset	-26 938	-27 589	-117 214
Satunnaiset erät	43	-7	-691
TILIKAUDEN TULOS	56 206	42 681	85 981
Tilinpäätössiirrot	0	0	-182
Tilikauden verot	-2 678	-3 005	-7 437
Laskennalliset verot	-242	-1 040	-2 368
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-293	-627	-763
TILIKAUDEN YLJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	52 992	38 009	75 230

*Ei sisällä vuoden 2022 tilinpäätöksen korjausta (pakollinen varaus 7,2 milj.)

Rahoituslaskelma

INVESTOINTI- MENOT

-21,9

milj. euroa
(2022: -67,6)

LAINAKANNAN MUUTOKSET

-2,3

milj. euroa
(2022: 4,2)

TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA

22,8

milj. euroa
(2022: 47,4)

RAHAVAROJEN MUUTOS

10,6

milj. euroa
(2022: 48,8)

1000 euroa	1.1.-31.3.2023	1.1.-31.3.2022	1.1.-31.12.2022*
<u>Toiminnan rahavirta</u>	79 272	63 837	158 462
Vuosikate	83 102	70 277	203 886
Satunnaiset erät	43	-7	-691
Tilikauden verot	-2 678	-3 005	-7 437
Tulorahoituksen korjauserät	-1 194	-3 427	-37 296
<u>Investointien rahavirta</u>	-56 453	-16 411	-43 105
Investointimenot	-22 033	-68 095	-236 268
Rahoitusosuudet investointeihin	100	480	2 762
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	-34 520	51 204	190 401
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	22 819	47 426	115 356
<u>Rahoituksen rahavirta</u>			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	-129	13	-40
Antolainasaamisten lisäykset	-13	0	-173
Antolainasaamisten vähennykset	-116	13	132
<u>Lainakannan muutokset</u>	-2 283	4 197	-6 081
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 656	0	63 956
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 535	-5 410	-70 038
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 404	9 607	-31
Oman pääoman muutokset	34	0	451
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-10 281	-2 876	7 875
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutoks	-418	2 420	-67
Vaihto-omaisuuden muutos	1 797	773	-5 429
Saamisten muutos	17 102	26 868	-10 745
Korottomien velkojen muutos	-28 762	32 936	24 116
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-12 658	1 334	2 173
Rahavarojen muutos	10 560	48 760	117 529
Rahavarat 31.12.	344 979	265 650	334 419
Rahavarat 1.1.	334 419	216 890	216 890

*Ei sisällä vuoden 2022 tilinpäätöksen korjausta (pakollinen varaus 7,2 milj.)

EDELLISTEN
TILIKAUSIEN
YLIJÄÄMÄ
381,3
milj. euroa
(2022: 310,0)

VIERAS PÄÄOMA
PITKÄAIKAINEN
1 168,4
milj. euroa
(2022: 1 262,5)

OMAVARAISUUS
-ASTE
37,7 %
(2022: 34,8%)

VIERAS PÄÄOMA
LYHYTAIKAINEN
213,7
milj. euroa
(2022: 236,1)

1000 euroa	1.1.-31.3.2023	1.1.-31.3.2022	1.1.-31.12.2022*
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	79 942	92 410	81 896
Aineelliset hyödykkeet	1 643 315	1 744 392	1 742 989
Sijoitukset	125 705	143 765	131 052
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 163	502	2 317
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	8 256	8 079	14 282
Saamiset	65 392	91 475	128 891
Rahoitusarvopaperit	229 644	49 181	189 848
Rahat ja pankkisaamiset	115 335	216 469	144 571
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 269 753	2 346 274	2 435 846
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	405 505	437 196	437 196
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	13	13	13
Arvonkorotusraho	396	639	383
Muut omat rahastot	12 225	12 049	12 223
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	381 310	309 978	306 399
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	52 992	38 009	75 230
VÄHEMMISTÖOSUUDET	14 839	14 401	14 531
PAKOLLISET VARAUKSET	16 189	28 684	33 322
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4 097	6 685	6 013
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	1 168 438	1 262 477	1 220 236
Lyhytaikainen	213 749	236 142	330 299
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 269 753	2 346 274	2 435 846

*Ei sisällä vuoden 2022 tilinpäätöksen korjausta (pakollinen varaus 7,2 milj.)

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022
Liikevaihto	63 785 	61 567
Tuet ja avustukset	0 	0
Oma pääoma	132 516 	129 309
Tilikauden tulos	10 535 	13 350

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Tavoite

- Oman pääoman tuotto vähintään 10 %
  - Osinkotavoite 1 milj. euroa vuodelta 2022 maksetaan vuoden 2023 aikana.
- Poikkeamia
Suunnitellusti

- Alkuvuosi on ollut taloudellisesti haastava johtuen polttoaineiden edelleen nousevista hinnoista, kasvaneista rahoituskuluista sekä sähkön hinnan voimakkaasta laskusta ennusteisiin nähden.
- Maaliskuussa tehtiin investointipäätös lämmöntuotantoon tarkoitetusta sähkökattilainvestoinnista.
- Olkiluoto käynnistyi maaliskuussa ja säännöllinen sähköntuotanto alkaa huhtikuussa.

Omistussosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %

- LE sähköverkko Oy: kaupunki 0 % / konserni 100 %
- Pilke Energia Oy: kaupunki 0 % / konserni 100 %
- Koskipower Oy: kaupunki 0 % / konserni 100 %

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022
Liikevaihto	10 387 ↑	9 759
Tuet ja avustukset	20 ↑	0
Oma pääoma	59 139 ↑	54 706
Tilikauden tulos	2 164 ↑	1 498

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Tavoite

- Edellytysten luominen veteen ja vesiosaamiseen sekä ympäristökuormituksen vähentämiseen perustuvien tuote- ja palvelukonseptien muodostumiselle Suunnitellusti
- Kaupungille kuuluvan vastuun kantaminen hulevesien hallinnasta asemakaava-alueella kaupungin puolesta, erikseen sovittavalla tavalla Suunnitellusti
- Oman pääoman tuotto vähintään 10 %. Poikkeamia
- Osinkotavoite 1 000 000 euroa vuodelta 2022, maksetaan vuonna 2023 Suunnitellusti

- Seudullisen vesihuolto-operoinnin haltuunottoa litissä
- Ajankohdan tuloskehitys budjetin mukainen
- Konsernin riskitasoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia
- Konserni jatkaa strategiansa mukaisesti toiminnan kehittämistä ja integroitumista toiminta-alueellaan.

Omistusosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %

- Aqua Palvelu Oy: kaupunki 100 % / konserni 100 %

- Aqua Verkko Oy: kaupunki 100 % / konserni 100 %

- LABIO Oy: kaupunki 0 % / konserni 83,43 %

LAHDENTALOT

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022
Liikevaihto	13 554 ↓	14 359
Tuet ja avustukset	0 →	0
Oma pääoma	126 816 ↑	120 297
Tilikauden tulos	762 ↓	4 722

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Tavoite

- Oman pääoman tuotto vähintään 10 %. Suunnitellusti
- Osallistuminen MAL-sopimuksen toteuttamiseen. Suunnitellusti
- Osinkotavoite 500 000 euroa vuodelta 2022, maksetaan vuoden 2023 aikana Suunnitellusti
- Vuokra-asuminen turvallista, kohtuuhintaista ja energiatehokasta Suunnitellusti

- Lahden Talot Oy:n ensimmäinen GRI-standardin mukainen vastuullisuusraportti on julkaistu
- Asukastoimikuntien koulutuspäivä pidettiin 1.4.2023 Lahden Sibeliustalolla
- Arvio tulevasta kehityksestä toisen kvartaalin aikana on, että konsernin liikevaihto saavuttaa budjetoidun tason ja konsernin tuloskehityksen arvioidaan toteutuvan budjetoidun mukaisena. Uhkana nähdään pitkittynyt hintojen nousu sekä kysynnän vaihtelevuus.

Omistusosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %
(Lahden Asunnot Oy, Lahden Palveluasunnot Oy)

- Tuottavuustoimenpiteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaan
- Sopimus, joka vastaa mahdollisiin häiriö- ja poikkeusoloihin ruokahuollon näkökulmasta allekirjoitettiin Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa
- Heinolan kaupunki ja litin kunta ovat tehneet päätöksen ostaa Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n osakkeita

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	4 214 ↑	3 777	
Tuet ja avustukset	0 ↑	0	
Oma pääoma	692 ↓	844	
Tilikauden tulos	331 ↑	-13	

Tavoite

- Oman pääoman tuotto on positiivinen.
- Käyttäjä- ja tilaaja-asiakkaiden tyytyväisyyden jatkuva parantaminen

Suunnitellusti
Ei tiedossa

Omistususuudet: kaupunki 56,90 % / konserni 79,46 %

- Hyvinvointialueen kohteita siirtyy vuoden 2023 aikana Päijät-Hämeestä Laitoshuoltopalvelujen palveluntuotantoon
- Yhteistyö Koulutuskeskus Salpauksen kanssa alkaa Heinolan kampuksella kesäkuussa
- Yhtiön talous kiristyy Avaintan tehtyä neuvottelusopimuksen 3.4.2023, ns. verrokki-alaratkaisun, työntekijäjärjestöjen kanssa

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	5 634 ↑	4 846	
Tuet ja avustukset	8 ↑	0	
Oma pääoma	824 ↑	408	
Tilikauden tulos	276 ↑	-34	

Tavoite

- Aktiivinen osallistuminen Työllisyyden Kuntakokeiluun Suunnitellusti
- Käyttäjä- ja tilaaja-asiakkaiden tyytyväisyyden jatkuva parantaminen Suunnitellusti
- Oman pääoman tuotto positiivinen Poikkeamia

Omistususuudet: kaupunki 56,62 % / konserni 79,38 %

- Yhtiön tulos vuodelle 2023 on budjetoitu miinusmerkkiseksi. Koko vuoden tulokseen tulee vaikuttamaan erityisesti bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten aloitus ja niihin liittyvät aloituskustannukset.
- Ensimmäinen kvartaali toteutui kuitenkin suunniteltua paremmin ja alkuvuoden liikevaihto oli hieman budjetoitua isompi.

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	4 096 ↓	5 054	
Tuet ja avustukset	0 →	0	
Oma pääoma	6 952 ↑	6 725	
Tilikauden tulos	155 ↓	1 385	

Tavoite

- Korkea yhdyskuntajätteen kierrätysaste. Tavoitteena edellisvuotta korkeampi kierrätysaste ja kierrätysaste 2035 vuonna 65 %.
- Oman pääoman tuotto vähintään 5 %.
- Osinkotavoite 56 000 euroa vuodelta 2022 maksetaan vuoden 2023 aikana.

Omistusosuudet: kaupunki 58,58 % / konserni 58,58 %
 - Salpamaa Oy: kaupunki 58,58 % / konserni 58,58 %

- Vuoden 2023 näkymät vuokrauksen osalta näyttää positiiviselta, edetään hieman budjettia paremmin.
- Sammonkatu 8:n kaavatyö käynnissä
- Uusinvestointi hankkeita etsitään
- Jatketaan hiilijalanjälki laskentaa, vuonna 2022 saatiin pudotettua hiilijalanjälkeä merkittävästi siirtymällä Lahti Energian vihreään lämpöön

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	2 300 ↑	2 105	
Tuet ja avustukset	0 →	0	
Oma pääoma	8 305 ↑	7 672	
Tilikauden tulos	101 ↑	11	

Tavoite

- Toimitilojen vuokrausaste nousee viime vuodesta
- Yhtiön käyttökate % parantuu viime vuodesta

Omistusosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %

- Päijät-Hämeen Hyvinvointialueen käyttöönoton onnistuminen ja palkanmaksun sujuvuus
- Heinolan kaupungin talous- ja henkilöstöhallinnon projektin aloitus
- Laajamittaisen hyvinvointihankkeen lanseeraus koko Provincian henkilöstölle

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	
Liikevaihto	2 775 ↑	2 204	Tuot ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Tuet ja avustukset	0 →	0	
Oma pääoma	3 205 ↑	3 145	
Tilikauden tulos	-3 ↑	-21	

Tavoite

- Järjestelmäuudistus- hankkeen laadukas ja tehokas Suunnitellusti
- Käyttäjä- ja tilaaja-asiakkaiden tyytyväisyyden jatkuva Suunnitellusti parantuminen.

Omistusosuudet: kaupunki 57,52 % / konserni 65,15 %

- 1.1.2023 voimaan tulleet uudet palveluhinnat ovat vakauttaneet taloutta ja kannattavuutta.
- Vuoden vaihteen erittäin haasteellista lääkärtilannetta on saatu korjattua, mutta yhtiön tulevaisuuden epävarmuus aiheuttaa niin lääkäreiden kuin muidenkin ammattiryhmien kohdalla sitoutumishaasteita Wellamoon työnantajana.

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	
Liikevaihto	1 950 ↑	1 906	Tuot ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Tuet ja avustukset	0 →	0	
Oma pääoma	1 816 ↑	1 619	
Tilikauden tulos	283 ↑	-264	

Tavoite

- Kaupungin työnantaja-aseman tukeminen työhyvinvointia ja työssä jaksamista edistävillä laadukkailla palveluilla. Suunnitellusti
- Käyttäjä- ja tilaaja-asiakkaiden sekä henkilöstötyytyväisyyden jatkuva parantaminen. Suunnitellusti
- Oman pääoman tuotto- % vähintään 5 % Suunnitellusti
- Palvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti Suunnitellusti

Omistusosuudet: kaupunki 59,60 % / konserni 64,11 %

- Yritysasiakkaiden määrä ennallaan, yrittäjyysneuvonnan asiakasmäärässä kasvua
- Uusien sijoittumisasiakkuuksien määrä on jatkunut ennätysellisen korkeana
- Asiakastyytyväisyys edelleen erinomaisella tasolla
- Liikevaihto ja tulos ennakoidulla tasolla

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	833 ↑	822	
Tuet ja avustukset	0 →	0	
Oma pääoma	1 482 ↓	1 560	
Tilikauden tulos	3 ↓	12	

Tavoite

- Kehittämispalvelut kasvaville ja kehittyville yrityksille - tavoite: 40 yritystä TeamFinland-palvelujenpiiriin Suunnitellusti
- Neuvonta- ja kehittämispalveluissa vuosittain 1 500 Suunnitellusti
- Toiminnan taloudellisuus ja toiminnan vaikuttavuuden jatkuva kasvaminen Suunnitellusti
- Yhtiön kokonaisasiakastyytyväisyys pysyy samassa tai kasvaa edellisvuodesta Suunnitellusti
- Yrityshankinta/sijoittumispalvelut -tavoite: alueelle sijoittuvissa yrityksissä 120 työpaikkaa LADECinmyötävaikutuksella Suunnitellusti

Omistusosuudet: kaupunki 77,80 % / konserni 77,80 %

- Yhtiöllä hyvä strategian mukainen hankesalkku; SMART-tourism, SportTourism sekä Kokous- ja kongressimatkailu
- Suurtaapahtumavuosi 2023 heijastuu yhtiön toimintaan - riittävä resurssointi
- Kansainvälisten matkailijoiden määrän kasvaminen näkyy vuonna 2023
- Liikevaihdon kasvu suurtaapahtumien majoitusten hallinnointi ja muut tukitoiminnot

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	720 ↓	750	
Tuet ja avustukset	0 →	0	
Oma pääoma	366 ↑	365	
Tilikauden tulos	2 ↑	1	

Tavoite

- Kansainvälisten majoitusvuorokausien pitkänaikavälin kasvu yli 3 % ja kotimaisten majoitusvuorokausien kasvu Suunnitellusti
- Osallistuminen yhteistyössä elinkeino-yhtiöiden kanssa toimialan investointien houkutteluunseudulle osana matkailun kasvustrategiaa Suunnitellusti

Omistusosuudet: kaupunki 52,90 % / konserni 52,90 %

- Toistuvaisavustuksen maksamista yhtiölle ei ole toimeenpantu vuoden 2023 osalta oikaisuvaatimuksen vuoksi
- Tytäryhtiön Lahti Events Oy:n liiketoiminta ja työntekijät (neljä henkilöä) siirtyivät 1.2.2023 KOKO Lahdelle
- Tytäryhtiön Lahti Events Oy asetettiin selvitystilaan 27.2.2023

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	1 582 ↑	922	
Tuet ja avustukset	0 ↓	225	
Oma pääoma	-100 ↑	-781	
Tilikauden tulos	-723 ↓	-423	

Tavoite

- Lahden aseman vahvistaminen kasvavana ja elinvoimaisena tapahtumakaupunkina Suunnitellusti
- Vuonna 2023 vierailijoita on yli 400 000 Suunnitellusti
- Yhtiön toiminnan liiketaloudellinen tehokkuus kasvaa Ongelmia

Omistusosuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %

- Vuoden 2023 tuloksen ennustetaan olevan budjetin mukainen
- Tilojen käyttöasteen arvioidaan jäävän hieman 95 % tavoitteesta. Syynä tälle on toimitila-ajattelun muutos, jossa toimitilojen kokoa tullaan pienentämään entisestään
- Isommat tulevat hankkeet ovat Rambollin, Eurofinsin ja YTHS:n tilamuutokset

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	772 ↓	796	
Tuet ja avustukset	0 →	0	
Oma pääoma	15 114 ↑	14 617	
Tilikauden tulos	190 ↑	189	

Tavoite

- Merkittävä osallistuminen vähähiilisen rakentamisen keskuksen kehittämiseen Suunnitellusti
- Rakennuksissa toimivien korkeakoulujen ja yritysten yhteistyön tiivistäminen. Suunnitellusti
- Täyttöaste vähintään 95 % Poikkeamia

Omistusosuudet: kaupunki 54,60 % / konserni 54,60 %

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	16 186 ↑	14 700	
Tuet ja avustukset	180 ↓	201	
Oma pääoma	94 478 ↑	91 551	
Tilikauden tulos	-634 ↑	-1 094	

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022	Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon
Liikevaihto	590 ↓	7 027	
Tuet ja avustukset	46 ↑	9	
Oma pääoma	1 464 ↓	3 502	
Tilikauden tulos	-91 ↓	380	

Omistusosuudet: kaupunki 63,86 % / konserni 63,86 %
Kuntayhtymän 100 % luvut

Omistusosuudet: kaupunki 58,08 % / konserni 58,08 %
(Päijät-Hämeen pelastuslaitos)
Kuntayhtymän 100 % luvut

- P-Kartanon rakentamien ja valmistuminen ja Siltapuiston ja Toriparkin remonttisuunnitelmien toteutus aikataulussa ja mahdollisimman vähän asiakkaille haittaa aiheuttaen
- Latausinfran tarvesuunnittelu ja yhteistyökumppanin valinta

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022
Liikevaihto	631 ↑	552
Tuet ja avustukset	0 →	0
Oma pääoma	9 401 ↑	8 930
Tilikauden tulos	-33 ↓	199

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Tavoite

- Aktiivinen osallistuminen kaupunkitasoiseen pysäköintiratkaisujen suunnitteluun Suunnitellusti
- Kartanoparkin avautuminen aikataulussaan ja toimintakuntoisena 7/2023. Suunnitellusti
- Latausinfran kehittäminen ja latauspisteiden lisääminen vuosittain. Suunnitellusti
- Myynnin välineet kuntoon: organisaatio, verkkosivut, tavoitteet ja toimintamallit Suunnitellusti
- Oman pääoman tuotto vähintään 5 %.
- Remonttien toteuttaminen suunnitelmallisesti ja mahdollisimman vähän asiakkaille haittaa aiheuttaen (Siltapuisto, Hansa, Tori) Suunnitellusti

Omistussuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %

Paavolakiinteistöt Oy

- Vuoden 2023 odotetaan toteutuvan budjetin mukaisena
- Vuoden 2023 tavoitteena on Kirkkokatu 27 -kiinteistön tai Paavolakiinteistöt Oy -yhtiön myynti

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022
Liikevaihto	369 ↓	377
Tuet ja avustukset	0 →	0
Oma pääoma	8 326 ↑	7 735
Tilikauden tulos	199 ↑	173

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Omistussuudet: kaupunki 100 % / konserni 100 %

- Yhtiökokous asetti Lahti Events Oy:n selvitystilaan 27.2.2023. Selvityshenkilöksi valittiin yhtiön asianajaja Tomi Merenheimo, Asianajotoimisto Magnusson Oy.

1 000 euroa	Q1 2023	Q1 2022
Liikevaihto	5 ↓	870
Tuet ja avustukset	0 →	0
Oma pääoma	-6 783 ↓	-2 917
Tilikauden tulos	-114 ↑	-1 142

Tuet ja avustukset eivät sisälly liikevaihtoon

Omistussuudet: kaupunki 0 % / konserni 100 %

Liitteet

- Lahti-kaupungin liitteet
- Sanastositteet

Kaupungin tuloslaskelma (ulkoinen, ei sisäisiä eriä)

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA (1 000€)	1.1.-31.3.2023	1.1.-31.3.2022	1.1.-31.12.2022*
Myyntituotot	5 742	5 880	23 633
Maksutuotot	3 009	2 204	12 413
Tuet ja avustukset	6 510	5 312	15 135
Muut toimintatuotot	6 039	7 755	94 939
Toimintatuotot	21 299	21 150	146 119
Valmistus omaan käyttöön	0	0	1 147
Palkat ja palkkiot	-32 576	-32 326	-136 453
Eläkekulut	-7 253	-8 859	-36 289
Muut henkilösivukulut	-1 264	-1 175	-5 037
Henkilöstökulut	-41 093	-42 360	-177 779
Palvelujen ostot	-33 344	-137 821	-577 027
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-5 188	-4 346	-16 797
Avustukset	-8 167	-9 415	-39 090
Muut toimintakulut	-8 696	-8 080	-31 704
Toimintakulut	-96 488	-202 022	-842 396
TOIMINTAKATE	-75 189	-180 871	-695 130
Verotulot	107 301	151 318	545 068
Valtionosuudet	22 501	61 902	245 733
Rahoitustuotot ja -kulut	2 053	1 282	11 944
VUOSIKATE	56 666	33 631	107 614
Poistot ja arvonalentumiset	-11 966	-12 150	-52 756
Satunnaiset erät	0	0	-483
TILIKAUDEN TULOS	44 700	21 481	54 376
Tilinpäätössiirrot	0	0	-20 034
TILIKAUDEN YLJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	44 700	21 481	34 342

*Ei sisällä vuoden 2022 tilinpäätöksen korjausta (pakollinen varaus 7,2 milj.)

Kaupungin rahoituslaskelma (ulkoinen, ei sisäisiä eriä)

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA (1 000€)	1.1.-31.3.2023	1.1.-31.3.2022	1.1.-31.12.2022*
<u>Toiminnan rahavirta</u>	55 506	32 210	42 348
Vuosikate	56 666	33 631	107 614
Satunnaiset erät	0	0	-483
Tulorahoituksen korjauserät	-1 160	-1 421	-64 784
<u>Investointien rahavirta</u>	-11 422	-6 746	15 978
Investointimenot	-12 695	-9 002	-87 943
Rahoitusosuudet investointeihin	100	480	2 681
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 174	1 776	101 240
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	44 084	25 465	58 326
<u>Rahoituksen rahavirta</u>			
<u>Antolainauksen muutokset</u>	842	2 108	38 916
Antolainasaamisten lisäykset	-13	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	854	2 108	38 916
<u>Lainakannan muutokset</u>	8 964	15 208	-27 999
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	450	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-850	-1 050	-41 200
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9 364	16 258	13 201
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	-8 659	417	49 544
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-418	-237	-241
Vaihto-omaisuuden muutos	32	-4	-35
Saamisten muutos	12 198	15 798	29 679
Korottomien velkojen muutos	-20 471	-15 140	20 140
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 147	17 733	60 460
Rahavarojen muutos	45 231	43 197	118 786
Rahavarat 31.12.	319 285	198 465	274 054
Rahavarat 1.1.	274 054	155 268	155 268

*Ei sisällä vuoden 2022 tilinpäätöksen korjausta (pakollinen varaus 7,2 milj.)

Kaupungin tase (ulkoinen, ei sisäisiä eriä)

KAUPUNGIN TASE (1 000€)	1.1.-31.3.2023	1.1.-31.3.2022	1.1.-31.12.2022*
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	67 942	71 250	69 026
Aineelliset hyödykkeet	659 764	663 001	658 064
Sijoitukset	527 150	597 407	560 518
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	342	248	342
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	94	96	126
Saamiset	45 444	71 511	57 642
Rahoitusarvopaperit	217 696	7 696	177 696
Rahat ja pankkisaamiset	101 589	190 769	96 358
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 620 022	1 601 978	1 619 773
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	404 669	437 196	437 196
Arvonkorotusrahasto	80	80	80
Muut omat rahastot	11 009	10 835	11 009
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	228 666	198 392	194 325
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	44 700	21 481	34 342
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	30 691	10 831	30 691
PAKOLLISET VARAUKSET	6 092	13 355	6 092
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 884	2 211	2 302
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen	684 984	759 334	684 984
Lyhytaikainen	207 245	148 262	218 752
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 620 022	1 601 978	1 619 773

*Ei sisällä vuoden 2022 tilinpäätöksen korjausta (pakollinen varaus 7,2 milj.)

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma ed.vuosi	Toteuman muutos%	Tilinpäätös* ed.vuosi	TA/TP muutos%
▲							
Toimintatuotot	176 028	40 702	23,1	38 600	5,4	217 669	-19,1 %
Valmistus omaan käyttöön	1 114					1 147	-2,9 %
Toimintakulut	-496 857	-115 891	23,3	-219 471	* -47,2	-913 947	-45,6 %
TOIMINTAKATE	-319 715	-75 189	23,5	-180 871	-58,4	-695 130	-54,0 %
VEROTULOT	279 316	107 301	38,4	151 318	-29,1	545 068	-48,8 %
VALTIONOSUUDET	87 372	22 501	25,8	61 902	-63,6	245 733	-64,4 %
Korkotuotot	13 536	4 602	34,0	3 030	51,9	12 374	9,4 %
Muut rahoitustuotot	3 038	2 653	87,3	2 150	23,4	9 645	-68,5 %
Korkokulut	-21 415	-5 192	24,2	-3 868	34,2	-15 768	35,8 %
Muut rahoituskulut	-614	-10	1,7	-29	-64,5	-1 955	-68,6 %
RAHOITUSTUOTOT ja -KULUT	-5 455	2 053	-37,6	1 282	60,1	4 296	-227,0 %
VUOSIKATE	41 518	56 666	136,5	33 631	68,5	99 967	-58,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-53 298	-11 967	22,5	-12 152	-1,5	-52 854	0,8 %
TILIKAUDEN TULOS	-11 781	44 699	-379,4	21 479	108,1	47 113	-125,0 %

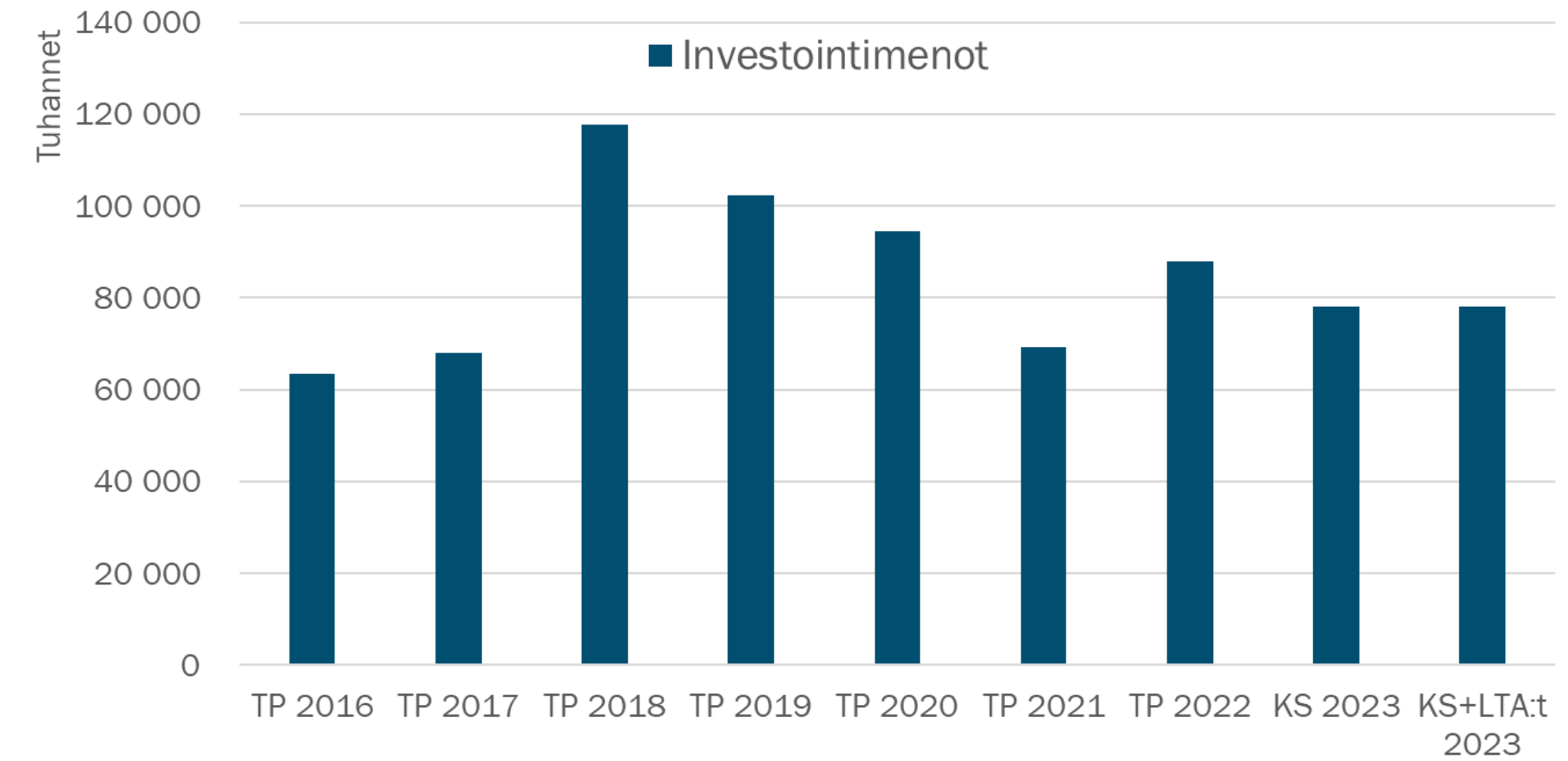
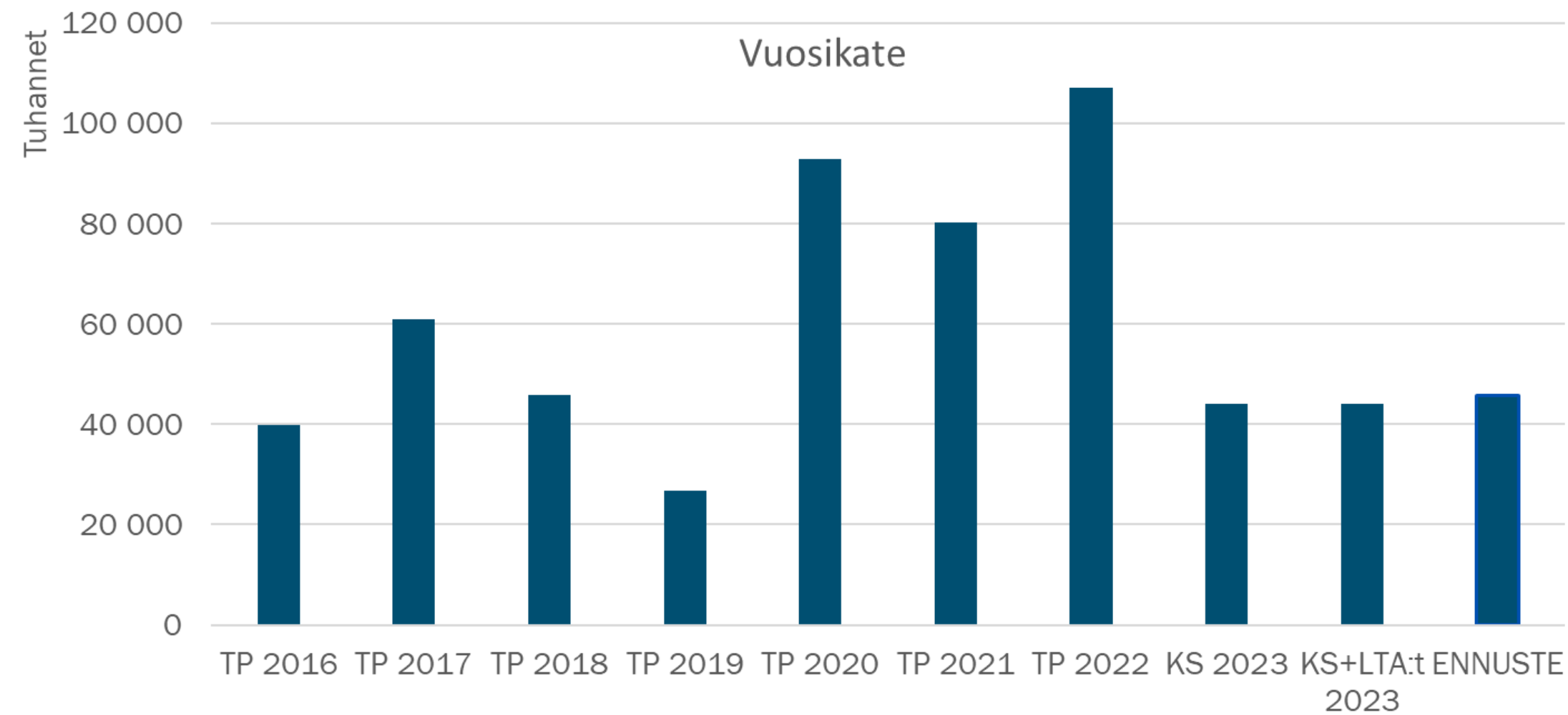
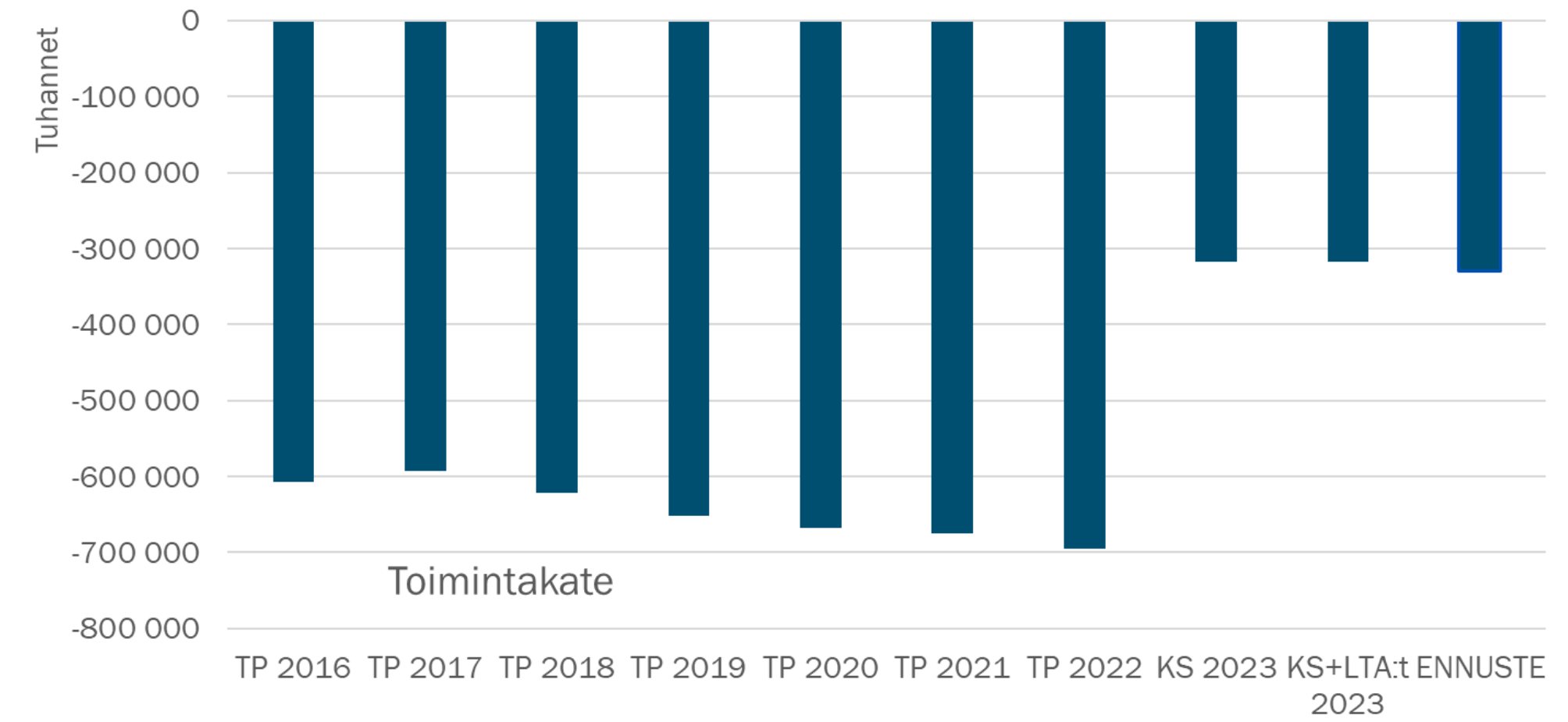
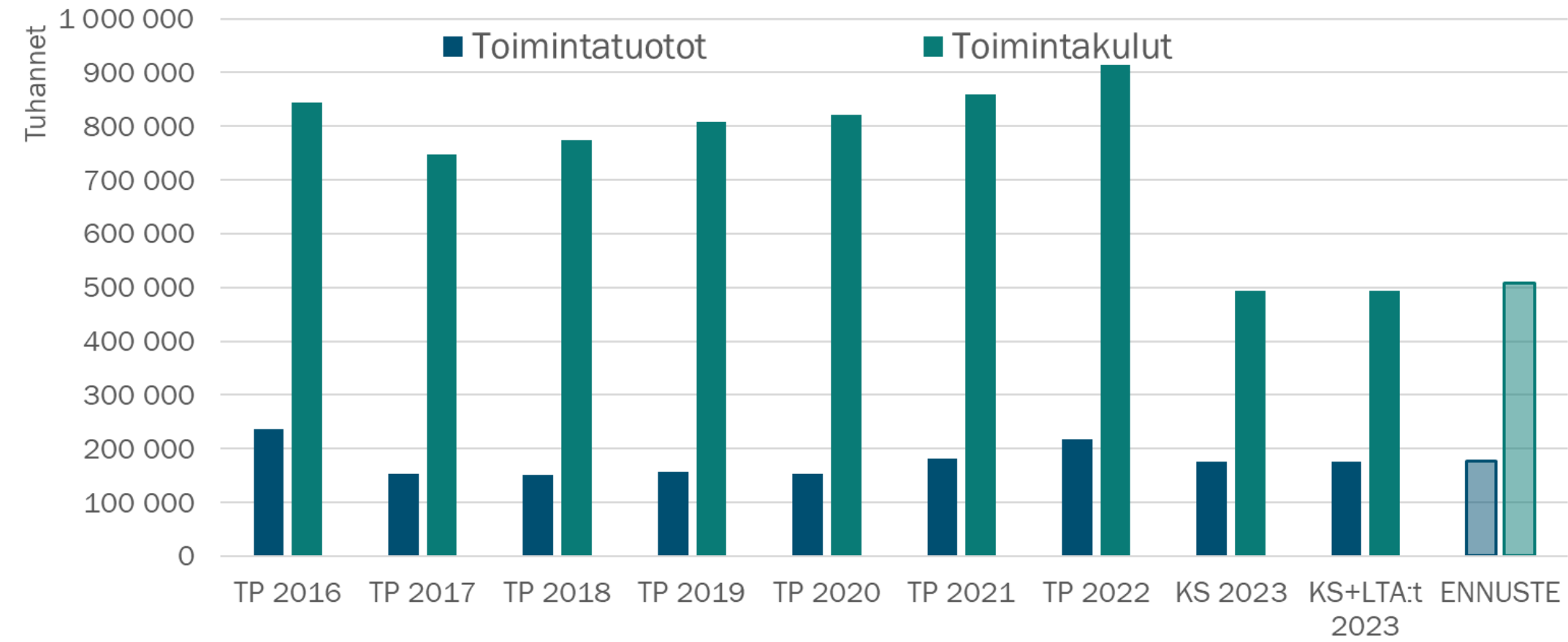
*Ei sisällä vuoden 2022 tilinpäätöksen korjausta (pakollinen varaus 7,2 milj.)

Investointien toteuman seuranta (1 000 euroa)

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	TP edv.	Edv%
▲ Arvopaperit ja osuudet						
Tulot	2 000			0	3	2,8
Menot	-4 500			-507	-568	89,3
Netto	-2 500			-507	-565	89,8
Irtain omaisuus						
Menot	-7 450	-931	12,5	-1 110	-6 766	16,4
Netto	-7 450	-931	12,5	-1 110	-6 766	16,4
Julkinen käyttöomaisuus						
Tulot	1 200	100	8,3	480	1 949	24,6
Menot	-36 014	-3 300	9,2	-742	-38 635	1,9
Netto	-34 814	-3 200	9,2	-262	-36 686	0,7
Kiinteä omaisuus						
Tulot	10 120	1 174	11,6	1 576	4 956	31,8
Menot	-2 500	-331	13,2	-937	-2 502	37,4
Netto	7 620	843	11,1	640	2 453	26,1
Talonrakennus						
Tulot	11 774				97 013	
Menot	-27 672	-8 134	29,4	-5 506	-39 072	14,1
Netto	-15 898	-8 134	51,2	-5 506	57 941	-9,5
Kokonaistulos						
Tulot	25 094	1 274	5,1	2 057	103 921	2,0
Menot	-78 136	-12 695	16,2	-8 802	-87 545	10,1
Netto	-53 042	-11 422	21,5	-6 746	16 376	-41,2

Talouden toteuman seuranta, vuosivertailut (1 000 euroa)

Rahoitus, lainannostosuunnitelman toteutuminen

Myöntämisvaltuus, 1 000 euroa	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Lyhytaikainen luotto (ottolainat)	250 000	0	250 000
Määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille (antolainat)*	120 000	0	120 000
Suojautumistoimenpiteet korko- ja valuuttariskeiltä (johdannaissopimukset)	200 000	0	200 000
Määräraha, 1 000 euroa			
Ottolainat			
Pitkäaikainen, lisäykset	71 900	0	71 900
Pitkäaikainen, vähennykset	-71 900	-850	-71 050
Lyhytaikainen, nettomuutos	0	0	0
Netto	0	-850	850
Antolainat, pysyvät vastaavat (pitkäaikainen)			
Lisäykset	15 000	0	15 000
Vähennykset	-35 236	-842	-34 394
Netto	-20 236	-842	-19 394

Luvuissa ei ole otettu huomioon konsernitilien saldoja.

Lyhytaikaisen lainan nettomuutos ilmaisee arvioidun tilanteen talousarviovuoden lopussa ja käytetty määrä voi vaihdella vuoden aikana.

Lyhytaikaisen lainan nostolle on valtuutus maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi 250 milj. euroon asti.

*Valtuuden enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista johtuvaa luoton myöntämistä (lainan ennenaikainen takaisin maksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla).

Rahoitus, vahinkorahasto

		Pääoma 1 000 euroa	Markkina-arvo 1 000 euroa	Tuotto-odotus (netto)	Toteutunut tuotto
Ålandsbanken	Asuntorahasto	3 600	4 386	4-6 %	Salkku, sijoituksen alusta (12/2013) 68,04 %, 12 kk 2,44 %
Ålandsbanken	Tonttirahasto	2 000	2 602	4 %	
OP	OP-Metsänomistaja	2 000	2 800	4 %	Rahasto, sijoituksen alusta (12/2016) 53,77 %, 12 kk 15,21 % (tiedot 31.3.2023)
Päijät-Hämeen Osuuspankki (tilivarat)		3 366	3 366		0 %

Ålandsbanken Asuntorahasto Erikoissijoitusrahasto, C-sarja:

Uudet, pienemmät vuokra-asunnot kasvukeskuksissa, pääasiassa pääkaupunkiseudulla, omistusaika enintään 10 vuotta.

Ålandsbanken Tonttirahasto Erikoissijoitusrahasto, B-sarja:

Kasvualueilla rakennusyrityksille ja asunto-osakeyhtiöille vuokralle tarjottavat asuintalotontit. Vuokra-ajat yleensä 25 vuotta.

OP-Metsänomistaja Erikoissijoitusrahasto, B-osuus

Suomessa sijaitsevat maantieteellisesti ja kokoluokittaisesti hajautetut metsäkiinteistöt.

MARKKINA-ARVO

13,2

milj. euroa

SIJOITETTU PÄÄOMA

11,0

milj. euroa

PERUSPÄÄOMA

10,4

milj. euroa

Sanastositteet

Kuvioissa ja strategiataulukoissa käytetyt lyhenteet

- **KS** = alkuperäinen toimielimen vahvistama käyttösuunnitelma
- **KS+LTA:t** = voimassa oleva käyttösuunnitelma
- **ENN** = koko vuoden ennuste toteumasta
- **Poikkeama** = ennusteen poikkeama voimassa olevaan käyttösuunnitelmaan
- **KOHA** = konsernihallinnon palvelualue
- **SIVI** = sivistyksen palvelualue
- **KYMP** = kaupunkiympäristön palvelualue
- **OSBU** = osallistuva budjetointi, asukkaat mukana suunnittelemassa ja päättämässä taloutta koskevista asioista

Talous

- **Toimintatuotot** = toiminnasta saadut myynti-, maksu-, vuokra- ja muut tuotot sekä saadut tuet ja avustukset
- **Toimintakulut** = toiminnasta aiheutuneet henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, vuokratulot sekä muut toimintakulut
- **Valmistus omaan käyttöön** tuloslaskelmakaavassa = tuloslaskelman oikaisu, jolla omaan käyttöön valmistuksen vaikutus tulokseen eliminoidaan, kun valmistuksen menot sisältyvät tuloslaskelman menoihin
- **Toimintakate** = toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakatteeseen lasketaan mukaan valmistus omaan käyttöön -tuloutuserä
- **Vuosikate** = toimintakatteeseen lisätään verorahoitus sekä rahoituserät, tunnusluku kuvaa poistojen kattamiseen käytettävissä olevaa määrärahaa
- **Tilikauden tulos** = kuvaa tilikauden aikaista taloudellista tulosta
- **Ylijäämää taseessa** = aikaisempien vuosien ylijäämä + ennustettu yli-/alijäämä
- **Sitovuustaso** = kaupunginvaltuustoon nähden sitova organisaatiotaso tai muu osakokonaisuus
- **Rahoituskovenantti** = rahoitussopimukseen sisältyvä talouden tunnuslukuihin sidottu erityisehto

Väestö

- **Luonnollinen väestönlisäys** = syntyneiden enemmisyys eli elävänä syntyneiden ja kuolleiden erotus
- **Kuntien välinen nettomuutto** = kuntien välisen tulo- ja lähtömuuton erotus
- **Nettomaahanmuutto** = nettosiirtolaisuus eli maahan- ja maastamuuton erotus
- **Väkiluvun korjaus** = väkiluvun rekisterikorjaukset, jotka aiheutuvat pääsääntöisesti muuttotietoihin jälkikäteen tehdyistä korjauksista
- **Kokonaisuutos** = väestönlisäys + väkiluvun korjaukset
- **Väestönlisäys** = syntyneiden enemmyden ja kokonaisnettomuuton summa

Työllisyys

- **Työttömyysaste** = työttömien prosenttiosuus työvoimasta
- **Nuorisotyöttömyys** = 15-24-vuotiaiden työttömien prosenttiosuus suhteessa saman ikäiseen väestöön
- **Työhaun kesto** = työhaun kesto vuorokausina
- **Aktivointiaste** = aktiivisten työvoimapolitiittisten palvelujen piirissä olevien prosenttiosuus suhteessa työttömiin työnhakijoihin ja palvelujen piirissä oleviin
- **Työmarkkinatuen kuntaosuus** = kunnan maksuosuus työttömyyden perusteella maksetusta työmarkkinatuesta, jonka osuus on sitä suurempi, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä

Henkilöstö

- **Henkilötyövuosi (HTV)** = palkallinen henkilöstöresurssi, jossa on vähennetty palkattomat poissaolot ja osa-aikaisuudet
- **Henkilöstömäärä** = palvelussuhteessa olevien yksittäisten henkilöiden määrä kuukauden viimeisenä päivänä
- **Terveysperusteiset poissaolot / HTV** = terveysperusteisten poissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden
- Liitteissä on kuvattuna henkilöstön tunnusluvut kumulatiivisena kertymänä